

Τα δικαιώματά σας κοινωνικής ασφάλισης

στην Κύπρο

Κοινωνική Ευρώπη

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Οι πληροφορίες που παρέχονται από τον παρόντα οδηγό έχουν συνταχθεί και επικαιροποιηθεί σε στενή συνεργασία με τους εθνικούς αντιπροσώπους του συστήματος αμοιβαίας πληροφόρησης για την κοινωνική προστασία (MISSOC). Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το δίκτυο MISSOC παρέχονται στη διεύθυνση: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=el&catId=815>

Ο παρών οδηγός παρέχει μια γενική περιγραφή του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης που εφαρμόζεται στις αντίστοιχες χώρες. Περισσότερες πληροφορίες παρέχονται μέσω άλλων δημοσιεύσεων του δικτύου MISSOC, οι οποίες διατίθενται μέσω του παραπάνω συνδέσμου. Μπορείτε επίσης να επικοινωνείτε με τις αρμόδιες αρχές και τα ιδρύματα που παρατίθενται στο παράρτημα I του παρόντος οδηγού.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και κάθε πρόσωπο που ενεργεί για λογαριασμό της δεν φέρουν καμία ευθύνη κατ' οιονδήποτε τρόπο για τη χρήση των πληροφοριών που περιέχονται στην παρούσα δημοσίευση.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Κεφάλαιο I: Εισαγωγή, οργάνωση και χρηματοδότηση	6
Εισαγωγή	6
Οργάνωση της κοινωνικής προστασίας	7
Χρηματοδότηση.....	9
Το δικαίωμά σας σε παροχές κοινωνικής ασφάλισης όταν μετακινείστε στην Ευρώπη....	11
Κεφάλαιο II: Η υγειονομική περίθαλψη	13
Πότε δικαιούστε υγειονομική περίθαλψη;	13
Τι καλύπτεται;	13
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη;	14
Τα δικαιώματά σας σε παροχές υγειονομικής περίθαλψης όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	14
Κεφάλαιο III: Παροχές ασθένειας σε χρήμα	16
Πότε δικαιούστε παροχές ασθένειας σε χρήμα;	16
Τι καλύπτεται;	16
Πώς αποκτάτε πρόσβαση σε παροχές ασθένειας σε χρήμα;	16
Το δικαίωμά σας σε παροχές ασθένειας σε χρήμα όταν μετακινείστε στην Ευρώπη.....	17
Κεφάλαιο IV: Παροχές μητρότητας και πατρότητας	18
Πότε δικαιούστε παροχές μητρότητας και πατρότητας;	18
Τι καλύπτεται;	18
Πώς αποκτάτε πρόσβαση σε παροχές μητρότητας και πατρότητας;.....	18
Το δικαίωμά σας σε παροχές μητρότητας και πατρότητας όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	18
Κεφάλαιο V: Παροχές αναπηρίας	20
Πότε δικαιούστε παροχές αναπηρίας;	20
Τι καλύπτεται;	20
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στις παροχές αναπηρίας;	21
Το δικαίωμά σας σε παροχές αναπηρίας όταν μετακινείστε στην Ευρώπη.....	21
Κεφάλαιο VI: Συντάξεις και παροχές γήρατος	23
Πότε δικαιούστε παροχές γήρατος;	23
Τι καλύπτεται;	25
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στις παροχές γήρατος;.....	26
Το δικαίωμά σας σε παροχές γήρατος όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	26

Κεφάλαιο VII: Παροχές επιζώντων	27
Πότε δικαιούστε παροχές επιζώντων;	27
Τι καλύπτεται;	27
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στις παροχές επιζώντων;	29
Τα δικαιώματά σας για παροχές επιζώντων όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	29
Κεφάλαιο VIII: Παροχές για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες	30
Πότε δικαιούστε παροχές για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες;	30
Τι καλύπτεται;	30
Πώς αποκτάτε πρόσβαση σε παροχές εργατικού ατυχήματος και επαγγελματικών ασθενειών;	31
Το δικαίωμά σας σε παροχές εργατικού ατυχήματος και επαγγελματικών ασθενειών όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	31
Κεφάλαιο IX: Οικογενειακά επιδόματα	32
Πότε δικαιούστε οικογενειακά επιδόματα;	32
Τι καλύπτεται;	32
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στα οικογενειακά επιδόματα;	32
Το δικαίωμά σας σε οικογενειακά επιδόματα όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	33
Κεφάλαιο X: Ανεργία	34
Πότε δικαιούστε παροχές ανεργίας;	34
Τι καλύπτεται;	34
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στις παροχές ανεργίας;	34
Το δικαίωμά σας σε παροχές ανεργίας όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	35
Κεφάλαιο XI: Ελάχιστοι πόροι διαβίωσης	36
Πότε δικαιούστε επίδομα λόγω ελάχιστων πόρων διαβίωσης;	36
Τι καλύπτεται;	37
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στα επιδόματα λόγω ελάχιστων πόρων διαβίωσης;	37
Το δικαίωμά σας σε επιδόματα λόγω ελάχιστων πόρων διαβίωσης όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	38
Κεφάλαιο XII: Μακροχρόνια περίθαλψη	39
Πότε δικαιούστε μακροχρόνια περίθαλψη;	39
Τι καλύπτεται;	39
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στη μακροχρόνια περίθαλψη;	40
Το δικαίωμά σας σε μακροχρόνια περίθαλψη όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	40

Παράρτημα I: Χρήσιμες διευθύνσεις και χρήσιμοι δικτυακοί τόποι.....	41
Παράρτημα II: Ειδικές μη ανταποδοτικού χαρακτήρα παροχές σε χρήμα.....	43

Κεφάλαιο I: Εισαγωγή, οργάνωση και χρηματοδότηση

Εισαγωγή

Το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης καλύπτει υποχρεωτικά όλους όσους ασκούν αμειβόμενη απασχόληση στην Κύπρο, ως μισθωτοί ή μη μισθωτοί εργαζόμενοι. Υπάρχει δυνατότητα προαιρετικής ασφάλισης για όσους επιθυμούν να παραμείνουν ασφαλισμένοι μετά το πέρας της προκαθορισμένης περιόδου υποχρεωτικής ασφάλισης ή για όσους ασκούν δραστηριότητα στο εξωτερικό για λογαριασμό κύπριων εργοδοτών. Το σύστημα, για το οποίο αρμόδιες είναι οι Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων, διαρθρώνεται γύρω από τις ακόλουθες παροχές:

- επίδομα ασθενείας ·
- βοήθημα μητρότητας,
- επίδομα μητρότητας,
- παροχές εργατικού ατυχήματος και επαγγελματικής ασθένειας, συμπεριλαμβανομένων της προσωρινής ανικανότητας (αποζημίωση ατυχήματος), του επιδόματος αναπηρίας και του επιδόματος θανάτου,
- - σύνταξη αναπηρίας ·
- επίδομα ανεργίας
- σύνταξη γήρατος
- σύνταξη χηρείας ·
- - παροχές ορφανών τέκνων ·
- επίδομα για έξοδα κηδείας,
- επίδομα γάμου.

Οι μισθωτοί δικαιούνται όλες τις προαναφερθείσες παροχές. Οι μη μισθωτοί εργαζόμενοι δεν δικαιούνται το επίδομα ανεργίας και τις παροχές που καταβάλλονται για τα εργατικά ατυχήματα. Οι προαιρετικά ασφαλισμένοι που εργάζονται στο εξωτερικό για λογαριασμό κύπριου εργοδότη δεν δικαιούνται παροχές για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες. Οι λοιποί προαιρετικά ασφαλισμένοι δεν δικαιούνται επίδομα μητρότητας, παροχές ασθενείας, επίδομα ανεργίας, καθώς και παροχές για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες.

- Όλες οι περιοδικές παροχές (εκτός των κατ' αποκοπή παροχών) αποτελούνται από τη βασική παροχή, η οποία προβλέπει προσαυξήσεις για τα εξαρτώμενα άτομα και συνδέεται με τις ασφαλιστές αποδοχές του ασφαλισμένου στη βασική ασφάλιση,
- από τη συμπληρωματική παροχή, η οποία συνδέεται με τις ασφαλιστές αποδοχές του ασφαλισμένου στη συμπληρωματική ασφάλιση και δεν περιλαμβάνει προσαύξηση για τα εξαρτώμενα άτομα.

Στο συγκεκριμένο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης εφαρμόζεται η γενική αρχή της μη σάρρευσης των δικαιωμάτων. Δηλαδή, εάν κάποιος δικαιούται περισσότερες από μία παροχές για το ίδιο χρονικό διάστημα, λαμβάνει την παροχή με το υψηλότερο ποσό. Ο κανόνας αυτός δεν ισχύει εάν ο ενδιαφερόμενος δικαιούται ταυτόχρονα σύνταξη χηρείας.

Τα ποσοστά των βασικών συντάξεων αναθεωρούνται στην αρχή κάθε χρόνου σύμφωνα με το ποσοστό αναθεώρησης των βασικών «ασφαλιστέων αποδοχών», ενώ τα ποσοστά των

συμπληρωματικών συντάξεων αναθεωρούνται σύμφωνα με την αύξηση του κόστους ζωής (σύγκριση των δεύτερων εξαμήνων των δύο τελευταίων ετών).

Ακόμη, τα ποσοστά των συντάξεων αυξάνονται κάθε χρόνο τον Ιούλιο σύμφωνα με την αύξηση του δείκτη κόστους ζωής (σύγκριση του πρώτου εξαμήνου του έτους με το δεύτερο εξάμηνο του περασμένου έτους), αν η αύξηση είναι τουλάχιστον 1%. Η αύξηση αυτή λαμβάνεται υπόψη κατά τη διαδικασία καθορισμού της αύξησης των ποσοστών των συντάξεων στην αρχή του έτους.

Η καταβολή των παροχών πραγματοποιείται είτε με επιταγή είτε με έμβασμα σε τραπεζικό λογαριασμό.

Οι επιταγές πρέπει να εξαργυρώνονται εντός τριών μηνών από την ημέρα έκδοσής τους.

Οργάνωση της κοινωνικής προστασίας

Οι **Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων** είναι κρατικός φορέας που τελεί υπό τον έλεγχο και την εποπτεία του υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και είναι επιφορτισμένος με τη χορήγηση όλων των παροχών κοινωνικής ασφάλισης. Συγκεκριμένα, οι Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων:

- υλοποιούν την κυβερνητική πολιτική στον τομέα της κοινωνικής ασφάλισης εφαρμόζοντας ειδικά συστήματα και μέτρα,
- υποβάλλουν προτάσεις σχετικά με την κυβερνητική πολιτική με στόχο τη διαρκή βελτίωση της κοινωνικής ασφάλισης και την προσαρμογή της στις διεθνείς εξελίξεις και στις κοινωνικοοικονομικές συνθήκες που επικρατούν στην Κύπρο,
- καταγράφουν τις κοινωνικοοικονομικές ανάγκες που μπορούν να αντιμετωπιστούν με τη λήψη μέτρων κοινωνικής ασφάλισης και
- μελετούν και αξιολογούν διαρκώς, ως προς τους προκαθορισμένους στόχους, τα συστήματα και τα μέτρα που εφαρμόζουν.

Το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης καλύπτει όλους όσους ασκούν αμειβόμενη απασχόληση στην Κύπρο, ως μισθωτοί ή μη μισθωτοί εργαζόμενοι, όσους υπηρετούν τη στρατιωτική τους θητεία, και κάθε άλλο άτομο που θεωρείται προαιρετικά ασφαλισμένο.

Για κάθε περίοδο ανικανότητας προς εργασία ή ανεργίας, οι αποδοχές πιστώνονται βάσει των ασφαλιστέων αποδοχών του ενδιαφερόμενου. Επίσης, οι ασφαλιστές αποδοχές πιστώνονται για κάθε περίοδο μεταξύ της ημερομηνίας θανάτου/ανικανότητας προς εργασία και της ηλικίας συνταξιοδότησης με σκοπό την αύξηση του ύψους της σύνταξης χηρείας και/ή αναπηρίας. Επιπλέον, οι ασφαλιστές αποδοχές πιστώνονται για περιόδους εκπαίδευσης.

Για την καταβολή συντάξεων στις γυναίκες αναγνωρίζονται περίοδοι ανατροφής τέκνου έως 156 εβδομάδες για κάθε τέκνο μέχρι τη συμπλήρωση του 12ου έτους της ηλικίας του.

Στο πλαίσιο της κοινωνικής ασφάλισης χορηγούνται παροχές ασθένειας, μητρότητας, ανεργίας, αναπηρίας, γήρατος, θανάτου και επιζώντων, καθώς και παροχές για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες.

Από το 2003 χορηγείται ειδικό επίδομα σε όλους τους συνταξιούχους με σκοπό την αύξηση του ύψους των συντάξεών τους. Από την 1η Δεκεμβρίου 2009, δεν έχουν υπάρξει νέοι δικαιούχοι, καθώς εφαρμόζεται πλήρως το «καθεστώς στήριξης νοικοκυριών συνταξιούχων με χαμηλά εισοδήματα» από την Υπηρεσία Χορηγιών και Επίδομάτων.

Επιπλέον, κοινωνική σύνταξη χορηγείται σε όσους κατοικούν στην Κύπρο και έχουν συμπληρώσει το 65ο έτος της ηλικίας τους, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούν τους καθορισμένους όρους διαμονής και δεν δικαιούνται σύνταξη οποιασδήποτε προέλευσης εάν το ύψος της είναι μεγαλύτερο από το ύψος της κοινωνικής σύνταξης. Εάν το ποσό της σύνταξης ή άλλου συναφούς εισοδήματος που λαμβάνει ο ενδιαφερόμενος είναι μικρότερο από το ποσό της κοινωνικής σύνταξης, τότε ο ενδιαφερόμενος μπορεί να λάβει τη διαφορά μεταξύ των δύο ποσών.

Οι διάφορες παροχές κοινωνικής ασφάλισης χορηγούνται μέσω των περιφερειακών γραφείων, τα οποία είναι κατά κύριο λόγο αρμόδια για την παραλαβή των αιτήσεων, την είσπραξη των εισφορών και τις επιθεωρήσεις. Η κεντρική μονάδα των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων συντονίζει τα διάφορα επαρχιακά γραφεία. Στις αρμοδιότητές της συγκαταλέγονται κατά κύριο λόγο η εφαρμογή της κοινωνικής πολιτικής, η λήψη αποφάσεων και η καταβολή των παροχών και των συντάξεων.

Οι **Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας** είναι επίσης κρατικός φορέας που τελεί υπό τον έλεγχο και την εποπτεία του υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Είναι αρμόδιες για την παροχή και την προώθηση των υπηρεσιών κοινωνικής ευημερίας. Στόχος των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας είναι η αντιμετώπιση των διαφόρων κοινωνικών κινδύνων και η ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής εντός του γενικού πλαισίου των κυβερνητικών πολιτικών για την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη. Οι υπηρεσίες αυτές απευθύνονται συγκεκριμένα σε άτομα, οικογένειες, κοινωνικές ομάδες και κοινότητες.

Όραμα του **Τμήματος Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες**, το οποίο ιδρύθηκε τον Ιανουάριο του 2009 με τον περί προϋπολογισμού νόμο, είναι η βελτίωση της ποιότητας ζωής των ατόμων με αναπηρίες. Το Τμήμα αυτό τελεί υπό τον έλεγχο και την εποπτεία του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Αποστολή του είναι η διαμόρφωση, ο συντονισμός, η υλοποίηση, η παρακολούθηση και ο έλεγχος των πολιτικών κοινωνικής προστασίας και κοινωνικής ενσωμάτωσης για τα άτομα με αναπηρίες. Για τον σκοπό αυτό, συνεργάζεται με άλλα συναρμόδια για θέματα αναπηρίας υπουργεία, καθώς και με οργανώσεις για άτομα με αναπηρία και άλλους κοινωνικούς εταίρους.

Η **Υπηρεσία Χορηγίων και Επιδομάτων** αποτελεί κρατικό φορέα υπό τον έλεγχο και την εποπτεία του υπουργείου Οικονομικών. Αναδιοργανώθηκε και επεκτάθηκε το 2003 με σκοπό τη συνένωση των διαφόρων συναφών καθεστώτων κοινωνικών παροχών και την εφαρμογή της νέας νομοθεσίας που αφορούσε συγκεκριμένα το επίδομα τέκνου και το επίδομα μητρότητας. Η Υπηρεσία είναι επίσης υπεύθυνη για την εφαρμογή ενός νέου καθεστώτος, του «καθεστώτος στήριξης νοικοκυριών συνταξιούχων με χαμηλό εισόδημα». Πρόκειται για καθεστώς παροχών σε χρήμα το οποίο απευθύνεται σε νοικοκυριά συνταξιούχων των οποίων το συνολικό ετήσιο εισόδημα κυμαίνεται κάτω από το όριο της φτώχειας. Πρωταρχικό καθήκον αυτής της Υπηρεσίας είναι η παροχή έγκαιρων και άμεσων υπηρεσιών σε όλους τους πολίτες.

Το **υπουργείο Υγείας** είναι υπεύθυνο κατά κύριο λόγο για την οργάνωση του συστήματος υγειονομικής περίθαλψης στην Κύπρο και για την παροχή των χρηματοδοτούμενων από το κράτος υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης, με απώτερο στόχο την προαγωγή και την προστασία της υγείας των πολιτών της χώρας. Το υπουργείο Υγείας διαμορφώνει τις εθνικές πολιτικές υγείας, συντονίζει τις δραστηριότητες του δημόσιου αλλά και του ιδιωτικού τομέα, ρυθμίζει τα πρότυπα υγειονομικής περίθαλψης και προωθεί την ψήφιση σχετικής νομοθεσίας. Τον Απρίλιο του 2001 ψηφίστηκε ένας νέος νόμος με τον οποίον θεσπίζεται εθνικό σύστημα υγειονομικής περίθαλψης το οποίο θα παρέχει υγειονομική περίθαλψη σε όλους τους πολίτες και θα χρηματοδοτείται από εισφορές εκ μέρους του κράτους, των εργοδοτών, των μισθωτών, των μη μισθωτών εργαζόμενων και των συνταξιούχων. Ο νόμος αυτός δεν έχει εφαρμοστεί ακόμη στην πράξη.

Χρηματοδότηση

Το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης χρηματοδοτείται από τις εισφορές που καταβάλλουν οι εργοδότες, οι ασφαλισμένοι και το κράτος.

Από την 1η Απριλίου του 2009, για τους μισθωτούς, η εισφορά ανέρχεται στο 17,9% των «ασφαλιστέων αποδοχών», ποσοστό που καταβάλλουν από κοινού ο μισθωτός, ο εργοδότης και το κράτος σε ποσοστό 6,8%, 6,8% και 4,3% αντίστοιχα. Οι «ασφαλιστέες αποδοχές» είναι οι αποδοχές βάσει των οποίων υπολογίζονται οι εισφορές και οι παροχές, και περιλαμβάνουν όλες τις αποδοχές που προκύπτουν από την εργασία, εκτός των χαρακτηριστικών πληρωμών και των έκτακτων επιμισθίων (πριμ). Επιπλέον, περιλαμβάνουν τις εισφορές που καταβάλλονται υπέρ του ενδιαφερόμενου στο Κεντρικό Ταμείο Αδειών (Central Holiday Fund). Για τις ανάγκες των εισφορών, η νομοθεσία προβλέπει ανώτατο όριο «ασφαλιστέων αποδοχών» το οποίο αναθεωρείται κάθε χρόνο. Για το 2011, το ανώτατο όριο είναι 1.002 ευρώ την εβδομάδα ή 4.342 ευρώ τον μήνα. Καμία εισφορά δεν καταβάλλεται για ποσό αποδοχών που υπερβαίνει το ανώτατο όριο των «ασφαλιστέων αποδοχών».

Για τους μη μισθωτούς εργαζόμενους, η εισφορά ανέρχεται στο 16,9% του ασφαλιστέου εισοδήματος του ενδιαφερόμενου. Από το συνολικό αυτό ποσοστό του 16,9%, το 12,6% καταβάλλεται από τον μη μισθωτό εργαζόμενο και το 4,3% από το κράτος. Οι «ασφαλιστέες αποδοχές» των μη μισθωτών εργαζόμενων καθορίζονται από κανονισμούς ανάλογα με την επαγγελματική κατηγορία στην οποία ανήκουν. Προβλέπεται υποχρεωτικό ελάχιστο ασφαλιστέο εισόδημα για κάθε κατηγορία μη μισθωτών εργαζόμενων, αν και οι τελευταίοι έχουν το δικαίωμα να επιλέξουν υψηλότερο εισόδημα μέχρι του ποσού των μέγιστων «ασφαλιστέων αποδοχών». Σε περίπτωση που ο μη μισθωτός εργαζόμενος αποδείξει ότι το εισόδημά του είναι χαμηλότερο από το ελάχιστο ασφαλιστέο εισόδημα της επαγγελματικής κατηγορίας στην οποία ανήκει, δύναται να καταβάλλει εισφορές οι οποίες υπολογίζονται βάσει του εν λόγω εισοδήματος.

Για τους υπαγόμενους σε καθεστώς προαιρετικής ασφάλισης, η εισφορά ανέρχεται στο 14,8% είτε του ποσού των βασικών «ασφαλιστέων αποδοχών» είτε του ποσού των αποδοχών τους κατά τα προηγούμενα έτη. Από το συνολικό αυτό ποσοστό του 14,8%, το 11% καταβάλλεται από τον ίδιο τον προαιρετικά ασφαλισμένο και το 3,8% από το κράτος. Οι υπαγόμενοι σε προαιρετικό καθεστώς ασφάλισης οι οποίοι εργάζονται στο εξωτερικό για λογαριασμό κύπριου εργοδότη καταβάλλουν εισφορές της τάξεως του 13,6% επί των αποδοχών τους, όπως αυτές καθορίζονται στη σύμβαση εργασίας, μέχρι του ποσού του μέγιστου ασφαλιστέου εισοδήματος. Το κράτος καταβάλλει συμπληρωματική εισφορά της τάξεως του 4,3%.

Η υποχρέωση καταβολής εισφορών γεννάται από τη στιγμή που ο μισθωτός λαμβάνει από τον εργοδότη του αμοιβή ύψους δύο τουλάχιστον ευρώ την εβδομάδα ή επτά τουλάχιστον ευρώ το μήνα. Όσον αφορά τους ασκούμενους που δεν αμείβονται και τους κρατούμενους που εργάζονται, οι εισφορές είναι υποχρεωτικές, και ο ανωτέρω κανόνας δεν ισχύει.

Οι μη μισθωτοί εργαζόμενοι καταβάλλουν εισφορά για κάθε εβδομάδα ασφάλισης κατά τη διάρκεια της οποίας ασκούν τη δραστηριότητά τους.

Όσοι ασκούν ταυτόχρονα ή διαδοχικά μισθωτή και μη μισθωτή δραστηριότητα κατά τη διάρκεια της ίδιας εβδομάδας ασφάλισης οφείλουν να καταβάλλουν εισφορές και για τις δύο δραστηριότητες. Στο τέλος κάθε έτους ασφάλισης, επιστρέφονται στον ασφαλισμένο οι εισφορές που έχει καταβάλει για την μη μισθωτή δραστηριότητα και οι οποίες υπερβαίνουν το ανώτατο όριο των «ασφαλιστέων αποδοχών».

Όταν κάποιος εργάζεται για περισσότερους από έναν εργοδότες κατά τη διάρκεια της ίδιας περιόδου ασφάλισης (εβδομάδα ή μήνα), οι τελευταίοι οφείλουν να καταβάλλουν εισφορές επί του ημερομισθίου/μισθού του εν λόγω εργαζομένου μέχρι του ανώτατου ορίου των «ασφαλιστέων αποδοχών». Στο τέλος κάθε έτους ασφάλισης, επιστρέφονται στον μισθωτό οι προσωπικές εισφορές που έχει καταβάλει επί των αποδοχών του και οι οποίες υπερβαίνουν το ανώτατο όριο. Οι εισφορές που έχουν καταβάλει οι εργοδότες δεν επιστρέφονται.

Όσοι δικαιούνται να καταβάλλουν εισφορές προαιρετικά και ταυτοχρόνως υποχρεωτικά (όσοι ασκούν μισθωτή και μη μισθωτή δραστηριότητα) δύνανται να καταβάλλουν εισφορές προαιρετικά αν οι «ασφαλιστέες αποδοχές» τους είναι χαμηλότερες από τις αποδοχές για τις οποίες είχαν επιλέξει να καταβάλλουν εισφορές προαιρετικά.

Οι εργοδότες καταβάλλουν τις εισφορές τους (συμπεριλαμβανομένου του ποσοστού που αναλογεί στον μισθωτό) σε μηνιαία βάση για τον μήνα που προηγήθηκε, μέσα σε διάστημα ενός μηνός από το τέλος του μήνα ασφάλισης. Οι μη μισθωτοί εργαζόμενοι καταβάλλουν τις εισφορές τους κάθε τρίμηνο για το τρίμηνο που προηγήθηκε, μέσα σε διάστημα ενός μηνός και δέκα ημερών από το τέλος του τριμήνου. Για όσους το επιθυμούν, προβλέπεται δυνατότητα καταβολής των εισφορών σε μηνιαία βάση.

Οι υπαγόμενοι σε καθεστώς προαιρετικής ασφάλισης καταβάλλουν τις εισφορές τους κάθε μήνα, κάθε τρίμηνο ή κάθε χρόνο για το αντίστοιχο χρονικό διάστημα που προηγήθηκε. Ο προαιρετικά ασφαλισμένος που δεν καταβάλλει την ετήσια εισφορά του (π.χ. για το έτος 2009) μέσα στους 12 μήνες που ακολουθούν (δηλαδή κατά τη διάρκεια του 2010) χάνει το δικαίωμα προαιρετικής καταβολής των εισφορών που αναλογούν στο έτος για το οποίο είναι απαιτητές οι εισφορές αυτές (δηλαδή για το 2009).

Ο εργοδότης ή ο μη μισθωτός εργαζόμενος που καταβάλλει καθυστερημένα τις εισφορές του, επιβαρύνεται αυτομάτως με πάγια προσαύξηση επί των καταβλητέων εισφορών, το ποσοστό της οποίας κλιμακώνεται προοδευτικά αναλόγως της καθυστέρησης. Τον πρώτο μήνα καθυστέρησης, η εν λόγω προσαύξηση ανέρχεται στο 3%· αυξάνει δε κατά 3% κάθε μήνα μέχρι το ανώτατο όριο του 27%.

Η υποχρέωση καταβολής εισφορών λήγει όταν ο ασφαλισμένος φτάσει στην ηλικία συνταξιοδότησης (65 έτη). Πάντως, εάν έχει συμπληρώσει την απαιτούμενη ηλικία αλλά δεν πληροί τις προϋποθέσεις ασφάλισης βάσει των οποίων δικαιούται σύνταξη γήρατος, οφείλει να συνεχίσει να καταβάλλει εισφορές έως ότου πληρωθούν όλες οι προϋποθέσεις. Σε κάθε περίπτωση, η καταβολή εισφορών μετά την ηλικία των 68 ετών είναι αδύνατη.

Στους ασφαλισμένους αναγνωρίζονται εξομοιώσεις για τις ακόλουθες περιόδους:

- για κάθε περίοδο σπουδών πλήρους φοίτησης ή αναγνωρισμένης κατάρτισης μετά τα 16 έτη·
- για την περίοδο που προηγείται της ημέρας κατά την οποία ο ενδιαφερόμενος ασφαλίστηκε για πρώτη φορά μέχρι την πρώτη ημέρα του προηγούμενου έτους ασφάλισης·
- για κάθε περίοδο ανεργίας κατά τη διάρκεια της οποίας καταβάλλεται επίδομα ανεργίας καθώς και για κάθε περίοδο ανεργίας διάρκειας έως και 26 εβδομάδων, κατά την οποία ο ασφαλισμένος δεν δικαιούται επίδομα (μόνο μισθωτοί)·
- για κάθε περίοδο ανικανότητας προς εργασία λόγω ασθένειας, ατυχήματος, τοκετού ή αναπηρίας για την οποία καταβάλλονται παροχές. Οι μισθωτοί, για περίοδο ανικανότητας κατά την οποία δεν δικαιούνται παροχές, δικαιούνται εξομοιώσεις 26 εβδομάδων κατά το μέγιστο. Οι μη μισθωτοί εργαζόμενοι, για αντίστοιχη περίοδο,

δικαιούνται επίσης εξομοιώσεις, εάν της εν λόγω περιόδου προηγείται περίοδος κατά την οποία υπήρχαν απαιτητές παροχές·

- για κάθε περίοδο γονικής άδειας.

Στις γυναίκες που δικαιούνται σύνταξη μετά την 31η Δεκεμβρίου 1992, αναγνωρίζονται περίοδοι ανατροφής τέκνου έως 156 εβδομάδες, κατά τη διάρκεια των 12 πρώτων ετών ηλικίας κάθε τέκνου.

Σε περίπτωση αναπηρίας ή θανάτου ασφαλισμένου ηλικίας κάτω των 63 ετών, το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί από την ημερομηνία της αναπηρίας ή του θανάτου μέχρι τη συμπλήρωση των 63 ετών θεωρείται περίοδος ασφάλισης. Οι προς πίστωση αποδοχές για το διάστημα αυτό βασίζονται συνήθως στις μέσες «ασφαλιστέες αποδοχές» του ενδιαφερόμενου στην συμπληρωματική ασφάλιση, κατά τα πέντε τελευταία έτη που προηγούνται της ημερομηνίας του θανάτου ή της αναπηρίας. Εάν ο ενδιαφερόμενος δεν έχει συγκεντρώσει πέντε έτη ασφάλισης, ο μέσος όρος υπολογίζεται βάσει του πραγματικού αριθμού των ετών ασφάλισης.

Η αξία των εξομοιώσεων που χορηγούνται για κάθε περίοδο ανεργίας, μητρότητας, ασθένειας, τραυματισμού ή αναπηρίας ισούται με το ύψος των αποδοχών βάσει των οποίων υπολογίστηκε η καταβληθείσα παροχή. Η αξία των λοιπών εξομοιώσεων ισούται με το ύψος των βασικών «ασφαλιστέων αποδοχών».

Οι βασικές «ασφαλιστέες αποδοχές» για το 2011 καθορίστηκαν σε 167,05 ευρώ την εβδομάδα ή 8,687 ευρώ τον χρόνο. Οι «βασικές αποδοχές» συνιστούν τη διαχωριστική γραμμή ανάμεσα στις δύο συνιστώσες του συστήματος: τη βασική ασφάλιση και τη συμπληρωματική ασφάλιση.

Οι συνολικές ετήσιες «ασφαλιστέες αποδοχές» όλων των ασφαλισμένων χωρίζονται σε δύο μέρη: τη βασική ασφάλιση, που περιλαμβάνει τις ασφαλιστέες αποδοχές μέχρι τις βασικές αποδοχές και τη συμπληρωματική ασφάλιση, που περιλαμβάνει τις ασφαλιστέες αποδοχές άνω των βασικών αποδοχών.

Κάθε χρόνο, πιστώνονται σε κάθε ασφαλισμένο «πόντοι ασφάλισης». Ένας «πόντος ασφάλισης» αντιστοιχεί στο ετήσιο ποσό των «βασικών αποδοχών». Ο πρώτος «πόντος ασφάλισης» (μέχρι το «1») δίδεται στη βασική ασφάλιση και κάθε πόντος ασφάλισης άνω του 1 στη συμπληρωματική ασφάλιση.

Το ποσό των βασικών «ασφαλιστέων αποδοχών» αναθεωρείται κάθε χρόνο βάσει της διακύμανσης του γενικού επιπέδου των «ασφαλιστέων αποδοχών» με διάταγμα του Υπουργικού Συμβουλίου.

Το δικαίωμά σας σε παροχές κοινωνικής ασφάλισης όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Τα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης στην Ευρώπη διαφέρουν από χώρα σε χώρα, γι' αυτό και οι σχετικές διατάξεις της ΕΕ αποσκοπούν στον καλύτερο συντονισμό τους. Είναι σημαντικό να υπάρχουν κοινοί κανόνες που διασφαλίζουν την πρόσβαση στις κοινωνικές παροχές ώστε να μη ζημιώνονται οι ευρωπαίοι εργαζόμενοι και άλλοι ασφαλισμένοι όταν ασκούν το δικαίωμά τους για ελεύθερη κυκλοφορία εντός της ΕΕ. Οι κανόνες αυτοί βασίζονται σε τέσσερις αρχές.

- Όταν μετακινείστε εντός της Ευρώπης, είστε πάντα ασφαλισμένος με βάση τη νομοθεσία ενός και μόνο κράτους μέλους: κατά κανόνα, εάν είστε εργαζόμενος, η χώρα αυτή θα είναι η χώρα στην οποία εργάζεστε, εάν δεν εργάζεστε, θα είναι η χώρα στην οποία διαμένετε.

- Η αρχή της ίσης μεταχείρισης διασφαλίζει ότι έχετε τα ίδια δικαιώματα και υποχρεώσεις με τους πολίτες της χώρας στην οποία είστε ασφαλισμένος.
- Όταν είναι απαραίτητο, περίοδοι ασφάλισης που κατοχυρώνονται σε άλλες χώρες της ΕΕ μπορούν να λαμβάνονται υπόψη για τη χορήγηση κάποιου επιδόματος.
- Οι παροχές σε χρήμα μπορούν να «εξάγονται», εάν ζείτε σε χώρα διαφορετική από εκείνη στην οποία είστε ασφαλισμένος.

Μπορείτε να επικαλείστε τις διατάξεις της ΕΕ για τον συντονισμό της κοινωνικής ασφάλισης στα 27 κράτη μέλη, τη Νορβηγία, την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν (ΕΟΧ) και την Ελβετία (31 χώρες συνολικά).

Ορισμένες γενικές πληροφορίες σχετικά με τις διατάξεις της ΕΕ παρέχονται στο τέλος κάθε κεφαλαίου. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων κοινωνικής ασφάλισης για όσους μετακινούνται ή ταξιδεύουν στην ΕΕ, την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία ή την Ελβετία διατίθενται στη διεύθυνση: <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

Κεφάλαιο II: Η υγειονομική περίθαλψη

Πότε δικαιούστε υγειονομική περίθαλψη;

Οι κρατικές ιατρικές υπηρεσίες είναι στη διάθεση όλων όσων απευθύνονται σε κρατικά ιατρικά ιδρύματα για την περίθαλψή τους, μένουν μόνιμα στην Κύπρο και έχουν κυπριακή υπηκοότητα. Οι προϋποθέσεις αυτές δεν ισχύουν για όσους λαμβάνουν δημόσιο βοήθημα. Όσοι δικαιούνται δωρεάν περίθαλψη στα κρατικά ιατρικά ιδρύματα διακρίνονται σε δύο κατηγορίες:

- σε αυτούς των οποίων το δικαίωμα στην ιατροφαρμακευτική περίθαλψη είναι εξαρτημένο από τους πόρους τους,
- σε αυτούς των οποίων το δικαίωμα απορρέει από την επαγγελματική, κοινωνική ή άλλη κατάστασή τους χωρίς αναφορά στην οικονομική τους κατάσταση (οι ανώτεροι κυβερνητικοί υπάλληλοι, οι δημόσιοι υπάλληλοι, τα μέλη οικογενειών με τέσσερα ή περισσότερα τέκνα, οι εγκλωβισμένοι, οι βετεράνοι πολέμου, οι εξαρτώμενοι αγνοουμένων, όσοι λαμβάνουν δημόσιο βοήθημα, οι πάσχοντες από ορισμένες χρόνιες παθήσεις, κ.λπ.).

Τα άτομα των οποίων τα δικαιώματα είναι εξαρτημένα από τους πόρους τους χωρίζονται επίσης σε δύο κατηγορίες:

- ταυτότητα νοσηλείας «Α» (δωρεάν περίθαλψη) χορηγείται στα άτομα χωρίς εξαρτώμενους, των οποίων το ετήσιο εισόδημα δεν υπερβαίνει τα 15.377,41 ευρώ το χρόνο και στις οικογένειες των οποίων το ετήσιο εισόδημα δεν υπερβαίνει τα 30.754,82 ευρώ, συν 1.708,60 ευρώ για κάθε εξαρτώμενο τέκνο,
- ταυτότητα νοσηλείας «Β» (περίθαλψη με πληρωμή μειωμένων τελών) χορηγείται στα άτομα χωρίς εξαρτώμενους, των οποίων το ετήσιο εισόδημα κυμαίνεται από 15.377,42 ευρώ έως 20.503,22 ευρώ, και στις οικογένειες των οποίων το ετήσιο εισόδημα κυμαίνεται από 30.754,83 ευρώ έως 37.589,23 ευρώ, αυξανόμενο κατά 1.708,60 ευρώ για κάθε εξαρτώμενο τέκνο.

Για να μάθει αν δικαιούται ιατροφαρμακευτική περίθαλψη σε κρατικό ιατρικό ίδρυμα, ο ενδιαφερόμενος οφείλει να προσκομίσει ένα έντυπο συνοδευόμενο από δήλωση εισοδημάτων και από τα απαιτούμενα δικαιολογητικά (βεβαίωση ασφαλιστέων αποδοχών από τις υπηρεσίες κοινωνικών ασφαλίσεων, φύλλο μισθοδοσίας από τον εργοδότη, εκκαθαριστικό σημείωμα και κάθε άλλο αναγκαίο έγγραφο). Σε κάθε οικογένεια χορηγείται μία μόνο ταυτότητα νοσηλείας η οποία πρέπει να χρησιμοποιείται από όλα τα μέλη της.

Τα άτομα που δεν εμπίπτουν στις προαναφερθείσες κατηγορίες μπορούν να προσφύγουν στις κρατικές ιατρικές υπηρεσίες καταβάλλοντας τις εκάστοτε προβλεπόμενες δαπάνες.

Τι καλύπτεται;

Οι παρεχόμενες υπηρεσίες υγείας περιλαμβάνουν:

- περίθαλψη από γενικούς ιατρούς καθώς και από ειδικούς γιατρούς τόσο εξωτερικών ασθενών όσο και ασθενών που νοσηλεύονται σε ιατρικά ιδρύματα ·
- χορήγηση των αναγκαίων φαρμάκων και φαρμακευτικών ειδών ·
- διαγνωστικές και παρακλινικές εξετάσεις ·
- νοσηλεία σε ιατρικό ίδρυμα ·
- οδοντιατρική περίθαλψη, με εξαίρεση τις οδοντοστοιχίες, οι οποίες παρέχονται μόνο στις κατηγορίες με χαμηλά εισοδήματα.

Είναι δυνατή η περιορισμένη χρήση ιδιωτικών νοσοκομείων συμβεβλημένων με το υπουργείο Υγείας. Οι ασθενείς μπορούν να επιλέγουν ελεύθερα ιατρούς του Δημοσίου. Δεν υποχρεούνται να επισκέπτονται έναν μόνο γενικό ιατρό. Η πρόσβαση σε ειδικούς ιατρούς είναι δυνατή βάσει παραπεμπτικού από γενικό ιατρό. Ο ασθενής παραπέμπεται στο νοσοκομείο στο οποίο εργάζεται ο θεράπων ιατρός.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη;

Η υγειονομική περίθαλψη παρέχεται από τις κρατικές ιατρικές υπηρεσίες και από τον ιδιωτικό ιατρικό τομέα. Σε ορισμένες κατηγορίες του πληθυσμού, η ιατρική περίθαλψη παρέχεται από τις κρατικές ιατρικές υπηρεσίες δωρεάν ή με μειωμένη συμμετοχή, όπως περιγράφεται παρακάτω. Οι ασθενείς που δεν ανήκουν στις εν λόγω κατηγορίες καταβάλλουν τις εκάστοτε προβλεπόμενες δαπάνες. Όσοι επιλέγουν τον ιδιωτικό ιατρικό τομέα για την περίθαλψή τους καταβάλλουν οι ίδιοι τις συναφείς δαπάνες. Ορισμένες κατηγορίες καλύπτονται από ιατρικά ταμεία που τελούν υπό τη διαχείριση των συνδικάτων ή των εργοδοτών. Τα εν λόγω ταμεία καλύπτουν το σύνολο ή μέρος των ιατρικών δαπανών των μελών τους.

Ο δικαιούχοι ιατρικής περίθαλψης ενδέχεται να υποχρεούνται να καταβάλλουν πρόσθετες εισφορές. Για παράδειγμα, όσοι δικαιούνται ιατρική περίθαλψη με πληρωμή μειωμένων τελών (ταυτότητα νοσηλείας «B») καταβάλλουν 6,50 ευρώ για κάθε επίσκεψη σε γενικό ιατρό και 8,50 ευρώ για κάθε επίσκεψη σε ειδικό ιατρό, συν το 50% των προβλεπόμενων δαπανών για εργαστηριακές, ακτινολογικές και λοιπές εξετάσεις. Όσοι λαμβάνουν δημόσιο βοήθημα καθώς και όσοι είναι άνω των 65 ετών εξαιρούνται από κάθε συμμετοχή. Οι ασθενείς που δικαιούνται δωρεάν ιατρική περίθαλψη δεν συμμετέχουν στις δαπάνες αλλά υποχρεούνται να καταβάλουν δύο ευρώ για κάθε επίσκεψη στα εξωτερικά ιατρεία.

Οι ενεργοί και συνταξιούχοι δημόσιοι υπάλληλοι, οι αστυνομικοί, οι εκπαιδευτικοί, οι εξαρτώμενοι από άτομα των ομάδων αυτών, οι εξαρτώμενοι από το προσωπικό των ενόπλων δυνάμεων και ορισμένες άλλες ομάδες που δικαιούνται δωρεάν θεραπεία καταβάλλουν 6,83 ευρώ, 10,25 ευρώ και 20,50 ευρώ για κάθε ημέρα νοσηλείας σε δωμάτιο τρίτης, δεύτερης και πρώτης κατηγορίας αντίστοιχα. Οι νοσηλευόμενοι που δικαιούνται ιατρική περίθαλψη με πληρωμή μειωμένων τελών καταβάλλουν το 50% των προβλεπόμενων δαπανών. Οι νοσηλευόμενοι που δεν δικαιούνται ιατρική περίθαλψη με πληρωμή μειωμένων τελών καταβάλλουν 71,76 ευρώ, 102,52 ευρώ και 123,02 ευρώ για κάθε ημέρα νοσηλείας σε δωμάτιο τρίτης, δεύτερης και πρώτης κατηγορίας αντίστοιχα, και 205,03 ευρώ για τη μονάδα εντατικής θεραπείας.

Τα δικαιώματά σας σε παροχές υγειονομικής περίθαλψης όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Εάν διαμένετε προσωρινά ή μόνιμα σε άλλη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή στην Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία ή την Ελβετία, μπορείτε, τόσο εσείς όσο και η οικογένειά σας, να χρησιμοποιείτε τις υπηρεσίες δημόσιας υγειονομικής περίθαλψης που παρέχονται εκεί. Αυτό δεν σημαίνει απαραίτητα ότι η περίθαλψη θα είναι δωρεάν, πράγμα το οποίο εξαρτάται από τη νομοθεσία της κάθε χώρας.

Εάν προγραμματίζετε προσωρινή παραμονή (διακοπές, επαγγελματικό ταξίδι κ.λπ.) σε άλλη χώρα της ΕΕ ή στην Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία ή την Ελβετία, προμηθευτείτε την ευρωπαϊκή κάρτα ασφάλισης ασθένειας (EHIC) προτού αναχωρήσετε. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την κάρτα EHIC και πώς να την αποκτήσετε παρέχονται στη διεύθυνση: <http://ehic.europa.eu>.

Εάν προγραμματίζετε να εγκατασταθείτε μόνιμα σε άλλη χώρα της ΕΕ, περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματά σας σχετικά με παροχές υγειονομικής περίθαλψης παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

Κεφάλαιο III: Παροχές ασθενείας σε χρήμα

Πότε δικαιούστε παροχές ασθενείας σε χρήμα;

Οι παροχές ασθενείας καταβάλλονται στους μισθωτούς και μη μισθωτούς εργαζόμενους ηλικίας από 16 έως 63 ετών που είναι ανίκανοι προς εργασία. Όσοι δεν πληρούν τις προϋποθέσεις ασφάλισης για την απόκτηση συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων στην ηλικία των 63 ετών δικαιούνται παροχές μέχρι την απαιτούμενη ημερομηνία, αλλά ποτέ μετά την ηλικία των 65 ετών.

Για να πληροί τις προϋποθέσεις ασφάλισης, ο αιτών πρέπει:

- να έχει τουλάχιστον 26 εβδομάδες ασφάλισης και να έχει καταβάλει εισφορές βασικής ασφάλισης τουλάχιστον ίσες με το 26πλάσιο του εβδομαδιαίου ποσού των βασικών «ασφαλιστέων αποδοχών» (0,50 πόντο ασφάλισης), και
- να έχει πραγματικές ή πιστωμένες ασφαλιστέες αποδοχές κατά το προηγούμενο έτος ασφάλισης τουλάχιστον ίσες με το 20πλάσιο του εβδομαδιαίου ποσού των βασικών ασφαλιστέων αποδοχών (0,39 πόντο ασφάλισης).

Για να λάβει εκ νέου κάποια παροχή μετά τη λήξη του δικαιώματος, ο ασφαλισμένος οφείλει να έχει καταβάλει εισφορές επί των αποδοχών τουλάχιστον ίσες με το 26πλάσιο του εβδομαδιαίου ποσού των βασικών «ασφαλιστέων αποδοχών» (0,50 πόντο ασφάλισης) μετά την ημερομηνία λήξης του δικαιώματος. Επιπλέον, πρέπει να έχει παρέλθει περίοδος 13 εβδομάδων εργασίας από την ημερομηνία λήξης του δικαιώματος.

Τι καλύπτεται;

Η εβδομαδιαία αποζημίωση αντιστοιχεί στο 60% της εβδομαδιαίας αξίας του πόντου ασφάλισης στη βασική ασφάλιση για το σχετικό έτος ασφάλισης και αυξάνεται στο 80%, 90% και 100% αναλόγως με το εάν υπάρχουν ένα, δύο ή τρία εξαρτώμενα άτομα (ανώτατο όριο: τρία εξαρτώμενα άτομα) συν 50% της εβδομαδιαίας αξίας του πόντου ασφάλισης στη συμπληρωματική ασφάλιση για το σχετικό έτος ασφάλισης εντός του ορίου των εβδομαδιαίων βασικών ασφαλιστέων αποδοχών. Ο σύζυγος (ανεξαρτήτως φύλου) θεωρείται ως εξαρτώμενος εάν λαμβάνει μισθό ή παροχή μικρότερης αξίας από την προσαύξηση για εξαρτώμενο άτομο.

Η αποζημίωση δεν καταβάλλεται εάν ο ενδιαφερόμενος μισθωτός λαμβάνει ακέραιο τον μισθό του. Εάν καταβάλλεται μειωμένος μισθός, το άθροισμα της παροχής και του καταβληθέντος μειωμένου μισθού δεν πρέπει να υπερβαίνει τον συνολικό μισθό.

Το χρονικό διάστημα κατά το οποίο καταβάλλεται η παροχή ασθενείας δεν υπερβαίνει ποτέ τις 156 ημέρες για κάθε περίοδο διακοπής της δραστηριότητας. Σε περίπτωση που η ανικανότητα προς εργασία δεν είναι μόνιμη, το χρονικό διάστημα καταβολής της αποζημίωσης επεκτείνεται έως 312 ημέρες το μέγιστο, υπό ορισμένες ειδικές προϋποθέσεις.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση σε παροχές ασθενείας σε χρήμα;

Η ανικανότητα προς εργασία λόγω ασθένειας πιστοποιείται από ιατρό από την πρώτη κιόλας ημέρα της ασθένειας. Κατά τη διάρκεια της ασθένειας, ενδέχεται να χρειαστεί να υποβληθεί ο ασφαλισμένος σε περαιτέρω εξετάσεις από εγκεκριμένο ιατρό της κοινωνικής ασφάλισης ή από ιατρική επιτροπή. Για τη χορήγηση της παροχής πρέπει να υποβάλλεται έντυπο αίτησης συνοδευόμενο από τις απαιτούμενες βεβαιώσεις εντός 21 ημερών από την εκδήλωση της ασθένειας. Για τους μισθωτούς προβλέπεται χρόνος αναμονής τριών ημερών, ενώ για τους μη μισθωτούς εργαζόμενους ο χρόνος αναμονής είναι 9 ημέρες. Σε

περίπτωση ατυχήματος ή νοσηλείας, οι μη μισθωτοί εργαζόμενοι τυγχάνουν της ίδιας μεταχείρισης με τους μισθωτούς.

Το δικαίωμά σας σε παροχές ασθενοείας σε χρήμα όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Κατά κανόνα, οι παροχές ασθενοείας σε χρήμα (δηλαδή παροχές που συνήθως αντικαθιστούν το εισόδημα που διακόπτεται λόγω ασθενοείας) καταβάλλονται σύμφωνα με τη νομοθεσία της χώρας στην οποία είστε ασφαλισμένοι, ανεξάρτητα από τον τόπο της προσωρινής ή μόνιμης κατοικίας σας.*

Όταν εγκαθίσταστε σε άλλη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία και την Ελβετία, κάθε φορά που πρέπει να πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις ώστε να δικαιούστε παροχή ασθενοείας, ο αρμόδιος φορέας (δηλαδή ο φορέας της χώρας στην οποία είστε ασφαλισμένοι) πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις περιόδους ασφάλισης, διαμονής ή απασχόλησης που έχετε συμπληρώσει βάσει της νομοθεσίας της σχετικής από τις προαναφερθείσες χώρες. Διασφαλίζεται έτσι ότι οι εργαζόμενοι δεν χάνουν την κάλυψη της ασφάλισης ασθενοείας όταν αλλάζουν εργασία ή εγκαθίστανται σε άλλο κράτος.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Κεφάλαιο IV: Παροχές μητρότητας και πατρότητας

Πότε δικαιούστε παροχές μητρότητας και πατρότητας;

Το επίδομα μητρότητας καταβάλλεται σε όλες τις γυναίκες που ασκούν κάποια δραστηριότητα, είτε είναι μισθωτές είτε μη μισθωτές, για διάστημα 18 εβδομάδων, το οποίο αρχίζει μεταξύ της έκτης και της δεύτερης εβδομάδας που προηγείται της πιθανής εβδομάδας του τοκετού. Καταβάλλεται επίσης για μέγιστο διάστημα 16 εβδομάδων στις μητέρες που υιοθετούν παιδιά ηλικίας μέχρι 12 ετών κατά την υιοθεσία.

Για να πληροί τις προϋποθέσεις ασφάλισης, ο αιτών πρέπει:

- να έχει τουλάχιστον 26 εβδομάδες ασφάλισης και να έχει καταβάλει, μέχρι την ημερομηνία έναρξης της περιόδου ανικανότητας προς εργασία, εισφορές βασικής ασφάλισης τουλάχιστον ίσες με το 26πλάσιο του εβδομαδιαίου ποσού των βασικών «ασφαλιστέων αποδοχών» (0,50 πόντο ασφάλισης), και
- να έχει καταβάλει ή να του έχει αναγνωρισθεί ασφάλιση για το σχετικό έτος ασφάλισης τουλάχιστον ίση με το 20πλάσιο του εβδομαδιαίου ποσού των βασικών ασφαλιστέων αποδοχών (0,39 πόντο ασφάλισης).

Βοήθημα μητρότητας καταβάλλεται επιπλέον μετά τη γέννηση κάθε τέκνου εάν η μητέρα, ή ο σύζυγός της, πληρούν τις προϋποθέσεις ασφάλισης.

Τι καλύπτεται;

Το επίδομα μητρότητας καταβάλλεται περιοδικά σε φυσικές μητέρες για διάστημα 18 εβδομάδων, το οποίο αρχίζει μεταξύ της έκτης και της δεύτερης εβδομάδας που προηγείται της πιθανής εβδομάδας του τοκετού. Οι θετές μητέρες λαμβάνουν το επίδομα για διάστημα 16 εβδομάδων από την εβδομάδα της υιοθεσίας εάν το τέκνο είναι μικρότερο των 12 ετών. Το εβδομαδιαίο επίδομα μητρότητας ανέρχεται στο 75% της εβδομαδιαίας αξίας του πόντου ασφάλισης στη βασική ασφάλιση για το σχετικό έτος ασφάλισης και αυξάνεται στο 80, 90 και 100% αναλόγως με το εάν υπάρχουν ένα, δύο ή τρία εξαρτώμενα άτομα (ανώτατο όριο: τρία εξαρτώμενα άτομα) συν 75% της εβδομαδιαίας αξίας του πόντου ασφάλισης στη συμπληρωματική ασφάλιση για το σχετικό έτος ασφάλισης. Το επίδομα δεν καταβάλλεται εάν η ενδιαφερόμενη λαμβάνει ολόκληρο τον μισθό της κατά το διάστημα χορήγησης του επιδόματος μητρότητας. Εάν λαμβάνει μειωμένο μισθό, το άθροισμα του εν λόγω μισθού και του επιδόματος δεν πρέπει να υπερβαίνει τον πλήρη μισθό.

Το βοήθημα μητρότητας είναι κατ' αποκοπή ποσό, το ίδιο για όλες τις γυναίκες που το δικαιούνται, και από τις 9 Ιουλίου 2010, το ποσό για κάθε τέκνο ισούται με 6% των ετήσιων βασικών πόντων ασφάλισης (8.687 ευρώ * 6% = 521,22 ευρώ). Υπόψη λαμβάνονται οι προϋποθέσεις ασφάλισης είτε της αιτούσας είτε του συζύγου της.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση σε παροχές μητρότητας και πατρότητας;

Για τη χορήγηση του βοηθήματος μητρότητας πρέπει να υποβάλλεται έντυπο αίτησης συνοδευόμενο από τις απαιτούμενες βεβαιώσεις εντός ενός έτους από τον τοκετό, ενώ για τη χορήγηση του επιδόματος μητρότητας το έντυπο αίτησης και οι απαιτούμενες βεβαιώσεις πρέπει να υποβάλλονται εντός 21 ημερών από την έναρξη του δικαιώματος.

Το δικαίωμά σας σε παροχές μητρότητας και πατρότητας όταν μετακινήστε στην Ευρώπη

Οι διατάξεις συντονισμού καλύπτουν παροχές μητρότητας και τις συναφείς παροχές πατρότητας. Όταν πρέπει να πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις για να δικαιούστε

παροχές, ο αρμόδιος φορέας (δηλαδή ο φορέας της χώρας στην οποία είστε ασφαλισμένοι) πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις περιόδους ασφάλισης, διαμονής ή απασχόλησης που έχετε συμπληρώσει βάσει της νομοθεσίας άλλης χώρας της ΕΕ, καθώς και της Ισλανδίας, του Λιχτενστάιν, της Νορβηγίας ή της Ελβετίας.

Κατά κανόνα, οι παροχές σε χρήμα (δηλαδή παροχές που αντικαθιστούν το εισόδημα που διακόπτεται) καταβάλλονται σύμφωνα με τη νομοθεσία της χώρας στην οποία είστε ασφαλισμένοι, ανεξάρτητα από τον τόπο της προσωρινής ή μόνιμης κατοικίας σας. * Οι παροχές σε είδος (δηλαδή ιατρική περίθαλψη, φάρμακα και νοσοκομειακή περίθαλψη) παρέχονται σύμφωνα με τη νομοθεσία της χώρας διαμονής σας, όπως εάν ήσασταν ασφαλισμένοι εκεί.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Κεφάλαιο V: Παροχές αναπηρίας

Πότε δικαιούστε παροχές αναπηρίας;

Η σύνταξη αναπηρίας καταβάλλεται σε όσους είναι ανίκανοι προς εργασία για διάστημα 156 τουλάχιστον ημερών και οι οποίοι προβλέπεται ότι θα παραμείνουν μόνιμα στην κατάσταση αυτή, δηλαδή σε όσους είναι ανίκανοι να αποκομίσουν, στο πλαίσιο μιας δραστηριότητας την οποία θα μπορούσαν καταρχήν να ασκήσουν υπό κανονικές συνθήκες, εισόδημα πάνω από το ένα τρίτο του ποσού που αποκομίζει γενικά ένα υγιές άτομο το οποίο ασκεί το ίδιο επάγγελμα ή ανήκει στην ίδια κατηγορία ή έχει το ίδιο μορφωτικό επίπεδο, στον ίδιο τομέα ή, στην περίπτωση ατόμων ηλικίας από 60 έως 63 ετών, σε όσους είναι ανίκανοι να αποκομίσουν εισόδημα μεγαλύτερο από το ήμισυ του εν λόγω ποσού.

Ο αιτών πρέπει να πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις ασφάλισης:

1. να έχει τουλάχιστον 156 εβδομάδες ασφάλισης και να έχει καταβάλει εισφορές βασικής ασφάλισης μέχρι την ημερομηνία εκδήλωσης της αναπηρίας τουλάχιστον ίσες με το 156πλάσιο του εβδομαδιαίου ποσού των βασικών ασφαλιστέων αποδοχών (τρεις πόντοι ασφάλισης στη βασική ασφάλιση),
2. ο αριθμός των πόντων ασφάλισης από εισφορές που έχει καταβάλει ή του έχουν αναγνωριστεί για την περίοδο από τις 5 Οκτωβρίου 1964 (ή, εφόσον συμπλήρωσε την ηλικία των 16 ετών μετά τις 5 Οκτωβρίου 1964, από την πρώτη ημέρα του ημερολογιακού έτους εντός του οποίου συμπλήρωσε την εν λόγω ηλικία), ή από τις 7 Ιανουαρίου 1957 εάν αυτό συμφέρει περισσότερο τον δικαιούχο, μέχρι και την τελευταία εβδομάδα ασφάλισης που προηγείται της αναπηρίας του, να ισούται τουλάχιστον με το 25% των ετών που περιλαμβάνονται στην προαναφερθείσα περίοδο,
3. να έχει καταβάλει ή να του έχουν αναγνωριστεί εισφορές κατά το έτος εντός του οποίου καθίσταται ανάπηρος ή ο μέσος όρος των αποδοχών του κατά τα 2 προηγούμενα χρόνια να ισούται τουλάχιστον με το 20πλάσιο του εβδομαδιαίου ποσού των βασικών ασφαλιστέων αποδοχών (0,39 πόντο ασφάλισης).

Σε περίπτωση αναπηρίας που οφείλεται σε οποιοδήποτε ατύχημα, ο ασφαλισμένος δικαιούται σύνταξη αναπηρίας εφόσον πληροί τις προϋποθέσεις ασφάλισης που ισχύουν για την παροχή ασθένειας.

Παρότι για τη στοιχειοθέτηση των δικαιωμάτων λαμβάνονται υπόψη μόνον οι εισφορές των μισθωτών και των μη μισθωτών εργαζόμενων, για τον υπολογισμό του ποσοστού της σύνταξης λαμβάνονται υπόψη και οι προαιρετικές εισφορές. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να ζητήσουν επίδομα αναπηρίας μέχρι την ηλικία των 63 ετών τόσο για ολική όσο και για μερική αναπηρία (δεν αναφέρεται ελάχιστο όριο ηλικίας).

Τι καλύπτεται;

Η σύνταξη αναπηρίας έχει δύο συνιστώσες: τη βασική και τη συμπληρωματική σύνταξη. Όταν η απώλεια της ικανότητας βιοπορισμού είναι πλήρης, καταβάλλεται πλήρης σύνταξη αναπηρίας, η οποία υπολογίζεται ως εξής:

- η βασική εβδομαδιαία σύνταξη αντιστοιχεί στο 60% της εβδομαδιαίας αξίας του ετήσιου μέσου όρου των πόντων ασφάλισης της πραγματικής και εξομοιούμενης βασικής ασφάλισης και αυξάνεται στο 80%, 90% και 100% αναλόγως με το εάν υπάρχουν ένα, δύο ή τρία εξαρτώμενα άτομα. Στην περίπτωση συζευγμένης δικαιούχου, δεν προβλέπεται καμία προσαύξηση για τον σύζυγό της εκτός και εάν αυτός είναι ανίκανος να καλύψει τις ανάγκες του. Σε περίπτωση που ο αιτών δεν δικαιούται αύξηση για τον/τη σύζυγο, η

αύξηση για εξαρτώμενα τέκνα ή άλλα εξαρτώμενα άτομα ισούται με το 10% της βασικής σύνταξης για κάθε ένα από αυτά (δύο εξαρτώμενα άτομα κατ' ανώτατο όριο),

- η εβδομαδιαία συμπληρωματική σύνταξη αντιστοιχεί στο 1/52ο του 1,5% της συνολικής αξίας των πόντων ασφάλισης της συμπληρωματικής ασφάλισης για το σύνολο της επαγγελματικής σταδιοδρομίας του αιτούντος συν τις εξομοιούμενες ασφαλιστές αποδοχές στη συμπληρωματική ασφάλιση μεταξύ της ημερομηνίας εκδήλωσης της αναπηρίας και της ηλικίας των 63 ετών.

Όταν η απώλεια της ικανότητας βιοπορισμού είναι μερική, η σύνταξη αναπηρίας μειώνεται ποσοστιαία επί της πλήρους σύνταξης, κατά ποσό το οποίο υπολογίζεται σε σχέση με την απώλεια της ικανότητας βιοπορισμού ως εξής:

- άτομα με απώλεια της ικανότητας βιοπορισμού από 60 έως 66,66% δικαιούνται το 60% της πλήρους σύνταξης,
- άτομα με απώλεια της ικανότητας βιοπορισμού από 66,66 έως 75% δικαιούνται το 75% της πλήρους σύνταξης,
- άτομα με απώλεια της ικανότητας βιοπορισμού από 76 έως 99% δικαιούνται το 85% της πλήρους σύνταξης,

Το βασικό ποσό της σύνταξης αυξάνεται αναλόγως του αριθμού των εξαρτώμενων ατόμων. Το καθεστώς χορηγεί ελάχιστη σύνταξη η οποία διαμορφώνεται ως εξής:

- για άγαμους: 85,20 ευρώ την εβδομάδα (85% x 60% x 167,05 ευρώ),
- για άτομα με έναν εξαρτώμενο: 113,59 ευρώ την εβδομάδα (85% x 80% x 167,05 ευρώ),
- για άτομα με δύο εξαρτώμενους: 127,79 ευρώ την εβδομάδα (85% x 90% x 167,05 ευρώ), και
- για άτομα με τρεις εξαρτώμενους: 141,99 ευρώ την εβδομάδα (85% x 100% x 167,05 ευρώ).

Σε περίπτωση μερικής αναπηρίας, τα αντίστοιχα ποσά πολλαπλασιάζονται επιπλέον με το ποσοστό αναπηρίας. Δεν υπάρχει θεσμοθετημένη μέγιστη σύνταξη. Οι δικαιούχοι λαμβάνουν επίσης δωρεάν ιατρική περίθαλψη η οποία χορηγείται από δημόσια νοσοκομεία και ιδρύματα.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στις παροχές αναπηρίας;

Οι ενδιαφερόμενοι οφείλουν να υποβάλλουν αίτηση για παροχή αναπηρίας εντός τριών μηνών από την επέλευση της αναπηρίας.

Το δικαίωμά σας σε παροχές αναπηρίας όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Ο αρμόδιος φορέας της χώρας στην οποία αιτείστε σύνταξη αναπηρίας λαμβάνει υπόψη τις περιόδους ασφάλισης ή μόνιμης διαμονής που έχετε συμπληρώσει δυνάμει της νομοθεσίας άλλης χώρας της ΕΕ, της Ισλανδίας, του Λιχτενστάιν, της Νορβηγίας ή της Ελβετίας, εάν αυτό είναι απαραίτητο για τη θεμελίωση δικαιώματος παροχών αναπηρίας.

Οι παροχές αναπηρίας καταβάλλονται ανεξάρτητα από τον τόπο της προσωρινής ή μόνιμης κατοικίας σας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία ή την Ελβετία.* Οι απαραίτητοι διοικητικοί έλεγχοι και ιατρικές εξετάσεις γίνονται κατά κανόνα

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

από τον αρμόδιο φορέα της χώρας στην οποία κατοικείτε. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ενδέχεται να σας ζητηθεί να επιστρέψετε στη χώρα από την οποία λαμβάνετε τη σύνταξή σας για να πραγματοποιήσετε εκεί τις εν λόγω εξετάσεις, εφόσον σας το επιτρέπει η κατάσταση της υγείας σας.

Κάθε χώρα εφαρμόζει τα δικά της κριτήρια για τον προσδιορισμό του βαθμού αναπηρίας. Κατά συνέπεια, ενδέχεται ορισμένες χώρες να αναγνωρίζουν για κάποιο πρόσωπο βαθμό αναπηρίας 70%, ενώ σε άλλες χώρες το ίδιο πρόσωπο δεν θεωρείται διόλου ανάπηρο βάσει της εθνικής νομοθεσίας. Αυτό είναι αποτέλεσμα του γεγονότος ότι τα εθνικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης δεν εναρμονίζονται αλλά απλώς συντονίζονται από τις διατάξεις της ΕΕ.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

Κεφάλαιο VI: Συντάξεις και παροχές γήρατος

Πότε δικαιούστε παροχές γήρατος;

Σύνταξη γήρατος

Η νόμιμη ηλικία συνταξιοδότησης είναι τα 65 έτη. Υπό ορισμένες ειδικές προϋποθέσεις, είναι δυνατή η συνταξιοδότηση στην ηλικία των 63 ετών. Οι μεταλλωρύχοι συνταξιοδοτούνται μόλις συμπληρώσουν τα 63 έτη ηλικίας. Οι μεταλλωρύχοι που έχουν εργαστεί τουλάχιστον πέντε χρόνια σε ορυχείο δικαιούνται σύνταξη γήρατος ένα μήνα πριν από την κανονική ηλικία συνταξιοδότησης για κάθε περίοδο πέντε μηνών κατά την οποία εργάστηκαν σε ορυχείο, υπό τον όρο ότι έχουν σταματήσει να ασκούν την εν λόγω δραστηριότητα. Δεν μπορούν πάντως να συνταξιοδοτηθούν προτού συμπληρώσουν το 58ο έτος της ηλικίας τους. Σε διαφορετική περίπτωση, η κυπριακή νομοθεσία δεν προβλέπει τη δυνατότητα πρόωρης συνταξιοδότησης.

Για να πληροί τις προϋποθέσεις ασφάλισης, ο αιτών πρέπει:

για το διάστημα από 6 Οκτωβρίου 1980 έως 3 Ιανουαρίου 2010:

- να έχει τουλάχιστον 156 εβδομάδες ασφάλισης,
- να έχει καταβάλει εισφορές βασικής ασφάλισης μέχρι την ηλικία συνταξιοδότησης τουλάχιστον ίσες με το 156πλάσιο του εβδομαδιαίου ποσού των βασικών ασφαλιστέων αποδοχών (3 πόντοι ασφάλισης),
- ο αριθμός των πόντων ασφάλισης από εισφορές που έχει καταβάλει ή του έχουν αναγνωριστεί για την περίοδο από τις 5 Οκτωβρίου 1964 (ή, εφόσον συμπλήρωσε την ηλικία των 16 ετών μετά τις 5 Οκτωβρίου 1964, από την πρώτη ημέρα του ημερολογιακού έτους εντός του οποίου συμπλήρωσε την εν λόγω ηλικία), ή από τις 7 Ιανουαρίου 1957 εάν αυτό συμφέρει περισσότερο τον δικαιούχο, μέχρι και την τελευταία εβδομάδα ασφάλισης που προηγείται της ημερομηνίας κατοχύρωσης του δικαιώματός του, να ισούται τουλάχιστον με το 25% των ετών που περιλαμβάνονται στην προαναφερθείσα περίοδο.

για το διάστημα από 4 Ιανουαρίου 2010 έως 2 Ιανουαρίου 2011:

- να έχει τουλάχιστον 260 εβδομάδες ασφάλισης,
- να έχει καταβάλει εισφορές βασικής ασφάλισης μέχρι την ηλικία συνταξιοδότησης τουλάχιστον ίσες με το 260πλάσιο του εβδομαδιαίου ποσού των βασικών ασφαλιστέων αποδοχών (5 πόντοι ασφάλισης),
- ο αριθμός των πόντων ασφάλισης από εισφορές που έχει καταβάλει ή του έχουν αναγνωριστεί για την περίοδο από τις 5 Οκτωβρίου 1964 (ή, εφόσον συμπλήρωσε την ηλικία των 16 ετών μετά τις 5 Οκτωβρίου 1964, από την πρώτη ημέρα του ημερολογιακού έτους εντός του οποίου συμπλήρωσε την εν λόγω ηλικία), ή από τις 7 Ιανουαρίου 1957 εάν αυτό συμφέρει περισσότερο τον δικαιούχο, μέχρι και την τελευταία εβδομάδα ασφάλισης που προηγείται της ημερομηνίας κατοχύρωσης του δικαιώματός του, να ισούται τουλάχιστον με το 30% των ετών που περιλαμβάνονται στην προαναφερθείσα περίοδο.

για το διάστημα από 3 Ιανουαρίου 2011 έως 1 Ιανουαρίου 2012:

- να έχει τουλάχιστον 364 εβδομάδες ασφάλισης,
- να έχει καταβάλει εισφορές βασικής ασφάλισης μέχρι την ηλικία συνταξιοδότησης τουλάχιστον ίσες με το 364πλάσιο του εβδομαδιαίου ποσού των βασικών ασφαλιστέων αποδοχών (7 πόντοι ασφάλισης),
- ο αριθμός των πόντων ασφάλισης από εισφορές που έχει καταβάλει ή του έχουν αναγνωριστεί για την περίοδο από τις 5 Οκτωβρίου 1964 (ή, εφόσον συμπλήρωσε την ηλικία των 16 ετών μετά τις 5 Οκτωβρίου 1964, από την πρώτη ημέρα του ημερολογιακού έτους εντός του οποίου συμπλήρωσε την εν λόγω ηλικία), ή από τις

7 Ιανουαρίου 1957 εάν αυτό συμφέρει περισσότερο τον δικαιούχο, μέχρι και την τελευταία εβδομάδα ασφάλισης που προηγείται της ημερομηνίας κατοχύρωσης του δικαιώματός του, να ισούται τουλάχιστον με το 30% των ετών που περιλαμβάνονται στην προαναφερθείσα περίοδο.

από τις 2 Ιανουαρίου 2012:

- να έχει τουλάχιστον 520 εβδομάδες ασφάλισης,
- να έχει καταβάλει εισφορές βασικής ασφάλισης μέχρι την ηλικία συνταξιοδότησης τουλάχιστον ίσες με το 520πλάσιο του εβδομαδιαίου ποσού των βασικών ασφαλιστέων αποδοχών (10 πόντοι ασφάλισης),
- ο αριθμός των πόντων ασφάλισης από εισφορές που έχει καταβάλει ή του έχουν αναγνωριστεί για την περίοδο από τις 5 Οκτωβρίου 1964 (ή, εφόσον συμπλήρωσε την ηλικία των 16 ετών μετά τις 5 Οκτωβρίου 1964, από την πρώτη ημέρα του ημερολογιακού έτους εντός του οποίου συμπλήρωσε την εν λόγω ηλικία), ή από τις 7 Ιανουαρίου 1957 εάν αυτό συμφέρει περισσότερο τον δικαιούχο, μέχρι και την τελευταία εβδομάδα ασφάλισης που προηγείται της ημερομηνίας κατοχύρωσης του δικαιώματός του, να ισούται τουλάχιστον με το 30% των ετών που περιλαμβάνονται στην προαναφερθείσα περίοδο.

Για την αναγνώριση του δικαιώματος συνταξιοδότησης στην ηλικία των 63 ετών, ο αιτών πρέπει:

- να έχει συμπληρώσει την ηλικία των 63 ετών και να πληροί τις σχετικές προϋποθέσεις ασφάλισης με την εξαίρεση ότι ο αριθμός των πόντων ασφάλισης από εισφορές που έχει καταβάλει ή του έχουν αναγνωριστεί για την περίοδο από τις 5 Οκτωβρίου 1964 (ή, εφόσον συμπλήρωσε την ηλικία των 16 ετών μετά τις 5 Οκτωβρίου 1964, από την πρώτη ημέρα του ημερολογιακού έτους εντός του οποίου συμπλήρωσε την εν λόγω ηλικία), ή από τις 7 Ιανουαρίου 1957 εάν αυτό συμφέρει περισσότερο τον δικαιούχο, μέχρι και την τελευταία εβδομάδα ασφάλισης που προηγείται της ημερομηνίας κατοχύρωσης του δικαιώματός του, να ισούται τουλάχιστον με το 70% των ετών που περιλαμβάνονται στην προαναφερθείσα περίοδο,
- να έχει δικαίωμα σε σύνταξη αναπηρίας ακριβώς πριν συμπληρώσει το 63ο έτος της ηλικίας του ή
- να είναι 63 ως 65 ετών και να είχε δικαίωμα σε σύνταξη αναπηρίας αν δεν είχε συμπληρώσει το 63ο έτος της ηλικίας του.

Καταβολή κατ' αποκοπή ποσού λόγω γήρατος

Τα άτομα των οποίων οι μέσες πραγματικές και εξομοιούμενες ασφαλιστέες αποδοχές, όπως προαναφέρεται, δεν ισούνται τουλάχιστον με το 25-30%, δικαιούνται στα 68 χρόνια να εισπράξουν κατ' αποκοπή ποσό της τάξεως του 15% επί του συνολικού ποσού των (πραγματικών και εξομοιούμενων) ασφαλιστέων αποδοχών τους. Το ποσό αυτό δεν καταβάλλεται εάν οι ενδιαφερόμενοι δικαιούνται κοινωνική σύνταξη.

Για να πληροί τις προϋποθέσεις ασφάλισης, ο αιτών πρέπει:

για το διάστημα από 6 Οκτωβρίου 1980 έως 3 Ιανουαρίου 2010:

- να έχει τουλάχιστον 156 εβδομάδες ασφάλισης,
- να έχει καταβάλει εισφορές βασικής ασφάλισης έως την ηλικία των 68 ετών τουλάχιστον ίσες με το 156πλάσιο του εβδομαδιαίου ποσού των βασικών ασφαλιστέων αποδοχών (3 πόντοι ασφάλισης).

για το διάστημα από 4 Ιανουαρίου 2010 έως 2 Ιανουαρίου 2011:

να έχει τουλάχιστον 208 εβδομάδες ασφάλισης,
να έχει καταβάλει εισφορές βασικής ασφάλισης έως την ηλικία των 68 ετών τουλάχιστον ίσες με το 208πλάσιο του εβδομαδιαίου ποσού των βασικών ασφαλιστέων αποδοχών (4 πόντοι ασφάλισης).

για το διάστημα από 3 Ιανουαρίου 2011 έως 1 Ιανουαρίου 2012:

- να έχει τουλάχιστον 260 εβδομάδες ασφάλισης,
- να έχει καταβάλει εισφορές βασικής ασφάλισης έως την ηλικία των 68 ετών τουλάχιστον ίσες με το 260πλάσιο του εβδομαδιαίου ποσού των βασικών ασφαλιστέων αποδοχών (5 πόντοι ασφάλισης).

από τις 2 Ιανουαρίου 2012:

- να έχει τουλάχιστον 312 εβδομάδες ασφάλισης,
- να έχει καταβάλει εισφορές βασικής ασφάλισης έως την ηλικία των 68 ετών τουλάχιστον ίσες με το 312πλάσιο του εβδομαδιαίου ποσού των βασικών ασφαλιστέων αποδοχών (6 πόντοι ασφάλισης).

Άλλες παροχές

Ειδικό επίδομα χορηγείται σε όλους τους συνταξιούχους με σκοπό την αύξηση του ύψους των συντάξεών τους. Από την 1η Δεκεμβρίου 2009, δεν έχουν υπάρξει νέοι δικαιούχοι, καθώς εφαρμόζεται πλήρως το «καθεστώς στήριξης νοικοκυριών συνταξιούχων με χαμηλά εισοδήματα» από την Υπηρεσία Χορηγιών και Επιδομάτων.

Επιπλέον, κοινωνική σύνταξη χορηγείται σε όσους κατοικούν στην Κύπρο και έχουν συμπληρώσει το 65ο έτος της ηλικίας τους, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούν τους καθορισμένους όρους διαμονής και δεν δικαιούνται σύνταξη οποιασδήποτε προέλευσης εάν το ύψος της είναι μεγαλύτερο από το ύψος της κοινωνικής σύνταξης. Εάν το ποσό της σύνταξης ή άλλου συναφούς εισοδήματος που λαμβάνει ο ενδιαφερόμενος είναι μικρότερο από το ποσό της κοινωνικής σύνταξης, τότε ο ενδιαφερόμενος μπορεί να λάβει τη διαφορά μεταξύ των δύο ποσών.

Τι καλύπτεται;

Όπως και στην περίπτωση της σύνταξης αναπηρίας, η σύνταξη γήρατος αποτελείται από δύο μέρη: τη βασική και τη συμπληρωματική σύνταξη. Η βασική εβδομαδιαία σύνταξη αντιστοιχεί στο 60% της εβδομαδιαίας αξίας του ετήσιου μέσου όρου των πόντων ασφάλισης στην πραγματική και εξομοιούμενη βασική ασφάλιση, και αυξάνεται στο 80%, 90% και 100% αναλόγως με το εάν υπάρχουν ένα, δύο ή τρία εξαρτώμενα άτομα. Στην περίπτωση συζευγμένης δικαιούχου, δεν προβλέπεται καμία προσαύξηση για τον σύζυγό της εκτός και εάν αυτός είναι ανίκανος να καλύψει τις ανάγκες του. Σε περίπτωση που ο αιτών δεν δικαιούται αύξηση για τον/τη σύζυγο, η αύξηση για εξαρτώμενα τέκνα ή άλλα εξαρτώμενα άτομα ισούται με το 10% της βασικής σύνταξης για κάθε ένα από αυτά (δύο εξαρτώμενα άτομα κατ' ανώτατο όριο).

Η εβδομαδιαία συμπληρωματική σύνταξη αντιστοιχεί στο 1/52ο του 1,5% της συνολικής αξίας των πόντων ασφάλισης από τις πραγματικές και τις εξομοιούμενες εισφορές της συμπληρωματικής ασφάλισης για το σύνολο της επαγγελματικής σταδιοδρομίας του αιτούντος.

Οι συνταξιούχοι που έχουν καταβάλει εισφορές επί των «ασφαλιστέων αποδοχών» από την ημερομηνία κατοχύρωσης συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων μέχρι το 65ο έτος της ηλικίας τους δικαιούνται εβδομαδιαία αύξηση της σύνταξής τους ίση με το 1/52ο του 1,5% των εν λόγω «ασφαλιστέων αποδοχών».

Όσοι δικαιούνται σύνταξη γήρατος μπορούν να ζητήσουν αναβολή της έναρξης καταβολής της μέχρι το 68ο έτος της ηλικίας τους. Σε αυτή την περίπτωση, το ύψος της σύνταξης γήρατος αυξάνει κατά 0,5% για κάθε μήνα εργασίας ανάμεσα στο μήνα αναβολής και στο μήνα έναρξης της καταβολής της σύνταξης. (Σε περίπτωση σύνταξης χρείας εφαρμόζεται αντίστοιχη προσαύξηση.)

Η ελάχιστη σύνταξη γήρατος ανέρχεται στο 85% της ακέραιης βασικής σύνταξης. Συγκεκριμένα, διαμορφώνεται ως εξής:

- για άγαμους: 85,20 ευρώ την εβδομάδα (85% x 60% x 167,05 ευρώ),
- για άτομα με έναν εξαρτώμενο: 113,59 ευρώ την εβδομάδα (85% x 80% x 167,05 ευρώ),
- για άτομα με δύο εξαρτώμενους: 127,79 ευρώ την εβδομάδα (85% x 90% x 167,05 ευρώ), και
- για άτομα με τρεις εξαρτώμενους: 141,99 ευρώ την εβδομάδα (85% x 100% x 167,05 ευρώ).

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στις παροχές γήρατος;

Για τη χορήγηση της παροχής πρέπει να υποβάλλεται έντυπο αίτησης συνοδευόμενο από τις απαιτούμενες πρωτότυπες βεβαιώσεις εντός τριών μηνών από την ημερομηνία συνταξιοδότησης.

Το δικαίωμά σας σε παροχές γήρατος όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Οι διατάξεις της ΕΕ για τις συντάξεις γήρατος αφορούν αποκλειστικά τα κρατικά συνταξιοδοτικά συστήματα και όχι τυχόν εταιρικά, επαγγελματικά ή ιδιωτικά. Οι διατάξεις αυτές εγγυώνται ότι:

- Σε κάθε χώρα της ΕΕ (καθώς και στην Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία και την Ελβετία) όπου έχετε ασφαλιστεί, το ασφαλιστικό ιστορικό σας διατηρείται μέχρι να φτάσετε σε ηλικία συνταξιοδότησης στην εκάστοτε χώρα.
- Κάθε χώρα της ΕΕ (καθώς και η Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, η Νορβηγία και η Ελβετία) όπου έχετε ασφαλιστεί οφείλει να σας καταβάλει σύνταξη γήρατος, όταν φτάσετε σε ηλικία συνταξιοδότησης. Το ποσό που θα λαμβάνετε από κάθε χώρα εξαρτάται από τη διάρκεια της ασφαλιστικής κάλυψής σας σε αυτή.
- Η σύνταξή σας θα σας καταβάλλεται οπουδήποτε διαμένετε στην ΕΕ (και στην Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία ή την Ελβετία).*

Οφείλετε να υποβάλετε την αίτησή σας στον φορέα συνταξιοδοτικής ασφάλισης της χώρας της ΕΕ (ή της Ισλανδίας, του Λιχτενστάιν, της Νορβηγίας ή της Ελβετίας) όπου ζείτε, εκτός εάν δεν έχετε εργαστεί ποτέ εκεί. Σε τέτοια περίπτωση, πρέπει να υποβάλετε την αίτησή σας στη χώρα όπου εργαστήκατε για τελευταία φορά.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Κεφάλαιο VII: Παροχές επιζώντων

Πότε δικαιούστε παροχές επιζώντων;

Σύνταξη χηρείας

Η σύνταξη χηρείας καταβάλλεται στη χήρα, και σε ορισμένες περιπτώσεις στον χήρο, ενός ατόμου το οποίο πληρούσε τη στιγμή του θανάτου του τις σχετικές προϋποθέσεις ασφάλισης.

Οι προϋποθέσεις ασφάλισης για σύνταξη χηρείας είναι οι ακόλουθες:

- για τους αιτούντες των οποίων ο/η σύζυγος απεβίωσε κατά ή μετά την ηλικία συνταξιοδότησης, ισχύουν οι ίδιες προϋποθέσεις που ισχύουν για τη σύνταξη γήρατος,
- για τους αιτούντες των οποίων ο/η σύζυγος απεβίωσε πριν από την ηλικία συνταξιοδότησης, ισχύουν οι προϋποθέσεις 1) και 2) που ισχύουν για τη σύνταξη αναπηρίας,
- για τους αιτούντες των οποίων ο/η σύζυγος απεβίωσε συνεπεία ατυχήματος, η χήρα δικαιούται σύνταξη εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις ασφάλισης για τη χορήγηση αποζημίωσης για έξοδα κηδείας.

Παροχή ορφανού τέκνου

Η παροχή ορφανού τέκνου καταβάλλεται σε ανήλικους:

1. Όταν έχουν αποβιώσει και οι δύο γονείς, ή όταν οι γονείς βρίσκονται σε διάσταση και εκείνος που είχε την κηδεμονία του ανήλικου έχει αποβιώσει. Πρέπει να είναι ασφαλισμένος ο ένας εκ των γονέων.
2. Όταν έχει αποβιώσει ο ένας γονέας και ο επιζών γονέας δεν δικαιούται σύνταξη χηρείας
3. Όταν ο ένας γονέας, που ήταν χήρος/χήρα και λάμβανε σύνταξη χηρείας, παντρεύτηκε ξανά.

Στις δύο τελευταίες περιπτώσεις, πρέπει ο αποβιώσας γονέας να πληροί τις προϋποθέσεις ασφάλισης που ισχύουν για τη χορήγηση σύνταξης χηρείας.

Παροχές θανάτου

Βλέπε κεφάλαιο VIII.

Τι καλύπτεται;

Σύνταξη χηρείας

Όπως και στην περίπτωση της σύνταξης γήρατος, η σύνταξη χηρείας αποτελείται από τη βασική και τη συμπληρωματική σύνταξη.

Η βασική εβδομαδιαία σύνταξη αντιστοιχεί στο 60% της εβδομαδιαίας αξίας του ετήσιου μέσου όρου των πόντων ασφάλισης στην πραγματική και εξομοιούμενη βασική ασφάλιση, και αυξάνεται στο 80%, 90% και 100% αναλόγως με το εάν υπάρχουν ένα, δύο ή τρία εξαρτώμενα άτομα. Η συμπληρωματική σύνταξη αντιστοιχεί, στην περίπτωση χήρας της οποίας ο σύζυγος δεν λάμβανε σύνταξη γήρατος, στο 60% της συμπληρωματικής σύνταξης αναπηρίας την οποία θα εδικαιούτο ο αποβιώσας την ημέρα του θανάτου του, εάν θεωρείτο ανίκανος τη συγκεκριμένη ημερομηνία ή στην περίπτωση χήρας της οποίας ο σύζυγος έπαιρνε σύνταξη γήρατος, η συμπληρωματική σύνταξη αντιστοιχεί στο 60% της συμπληρωματικής σύνταξης γήρατος που καταβαλλόταν στον αποβιώσαντα.

Σε περίπτωση που δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις ασφάλισης, μπορεί να καταβάλλεται στη χήρα κατ' αποκοπή ποσό. Εφόσον ο αποβιώσας δεν είχε φτάσει σε ηλικία συνταξιοδότησης, το κατ' αποκοπή ποσό καταβάλλεται υπό την προϋπόθεση ότι αυτός είχε καταβάλει εισφορές βασικής ασφάλισης ίσης τουλάχιστον προς το 156πλάσιο των εβδομαδιαίων βασικών ασφαλιστέων αποδοχών (τουλάχιστον 3 πόντοι ασφάλισης). Σε περίπτωση που ο αποβιώσας λάμβανε σύνταξη γήρατος ή θα είχε λάβει σύνταξη γήρατος εάν είχε υποβάλει σχετική αίτηση, η προϋπόθεση της ασφάλισης είναι η ίδια με εκείνη που ισχύει για το κατ' αποκοπή ποσό λόγω γήρατος. Το ποσό αυτό αντιστοιχεί στο 15% της συνολικής αξίας των πόντων ασφάλισης από τις πραγματικές και εξομοιούμενες εισφορές βασικής ασφάλισης και στο 9% της συνολικής αξίας των πόντων ασφάλισης στη συμπληρωματική ασφάλιση. Σε περίπτωση που τελέσει νέο γάμο, η χήρα δικαιούται κατ' αποκοπή ποσό που αντιστοιχεί σε ένα έτος σύνταξης, χωρίς καμία προσαύξηση για τα εξαρτώμενα από αυτή άτομα.

Τα μέγιστα ποσά παροχών για τη βασική σύνταξη χρείας ανέρχονται στο 100% της βασικής ασφάλισης στην περίπτωση αιτούντος με τρία εξαρτώμενα άτομα. Όσον αφορά τη συμπληρωματική σύνταξη, η νομοθεσία δεν προβλέπει μέγιστη σύνταξη.

Παροχή ορφανού τέκνου

Στην περίπτωση 1), η παροχή ορφανού τέκνου αποτελείται από τη βασική και τη συμπληρωματική παροχή:

- η εβδομαδιαία βασική παροχή ορφανού τέκνου αντιστοιχεί στο 40% του εβδομαδιαίου ποσού των βασικών ασφαλιστέων αποδοχών για κάθε ορφανό
- η εβδομαδιαία συμπληρωματική παροχή αντιστοιχεί στο 50% της συμπληρωματικής σύνταξης χρείας που καταβλήθηκε για τον θάνατο του γονέα, ή που θα καταβαλλόταν σε περίπτωση ενός ορφανού, και στο 100% σε περίπτωση δύο ή περισσότερων ορφανών.

Στις περιπτώσεις 2) και 3) ανωτέρω, η εβδομαδιαία παροχή ορφανού τέκνου αντιστοιχεί στο 20% του εβδομαδιαίου ποσού των βασικών ασφαλιστέων αποδοχών για κάθε ορφανό και μπορεί να καταβάλλεται για έως τρία ορφανά.

Η παροχή ορφανού τέκνου καταβάλλεται μέχρι το 15ο ή μέχρι το 23ο έτος της ηλικίας αν πρόκειται για κορίτσι που παρακολουθεί σπουδές πλήρους φοίτησης, και μέχρι το 25ο έτος της ηλικίας εάν πρόκειται για αγόρι που παρακολουθεί σπουδές πλήρους φοίτησης ή υπηρετεί τη στρατιωτική του θητεία. Δεν εφαρμόζεται κανένας ηλικιακός περιορισμός για τα ορφανά που τελούν σε κατάσταση μόνιμης ανικανότητας κάλυψης των αναγκών τους. Στα ορφανά τέκνα καταβάλλεται, κατά τη λήξη των δικαιωμάτων τους με τρόπο άλλο εκτός του θανάτου πριν την ηλικία των 17 ετών, κατ' αποκοπή ποσό που αντιστοιχεί σε ένα έτος παροχών.

Για ορφανά τέκνα από έναν γονέα, η βασική σύνταξη είναι 33,41 ευρώ την εβδομάδα για κάθε τέκνο (μέχρι τρία τέκνα κατά το μέγιστο). Για ορφανά τέκνα και από τους δύο γονείς, η βασική σύνταξη ύψους 40% των βασικών ασφαλιστέων αποδοχών ανέρχεται σε 66,82 ευρώ την εβδομάδα για κάθε ορφανό τέκνο. Η συμπληρωματική σύνταξη για περισσότερα από δύο ορφανά τέκνα δεν μπορεί να υπερβεί το ύψος της συμπληρωματικής σύνταξης χρείας.

Επίδομα για έξοδα κηδείας

Το επίδομα για έξοδα κηδείας καταβάλλεται σε περίπτωση θανάτου:

- ατόμου που λαμβάνει σύνταξη γήρατος, αναπηρίας, χηρείας, παροχή θανάτου ή επίδομα αγνοουμένου·

- ορφανού τέκνου που λαμβάνει παροχή ορφανού τέκνου
- ατόμου που απεβίωσε λόγω εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθένειας
- ατόμου που πληροί κατά τη στιγμή του θανάτου του τις προϋποθέσεις ασφάλισης που αναφέρονται. Οι προϋποθέσεις ασφάλισης είναι ίδιες με τις προϋποθέσεις ασφάλισης που ισχύουν για το επίδομα γάμου.
- ατόμου εξαρτώμενου από συνταξιούχο ή ασφαλισμένο ο οποίος πληροί τις προϋποθέσεις ασφάλισης.

Το επίδομα για έξοδα κηδείας είναι κατ' αποκοπή ποσό το οποίο ισούται με το 8% των ετήσιων βασικών πόντων ασφάλισης ($8.687 * 8\% = 694,96$ ευρώ). Σε περίπτωση θανάτου ατόμου εξαρτώμενου από τον συνταξιούχο, το κατ' αποκοπή ποσό ισούται με το ήμισυ του προαναφερθέντος ποσού (347,48 ευρώ).

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στις παροχές επιζώντων;

Για τη χορήγηση σύνταξης χηρείας και παροχής ορφανού τέκνου πρέπει να υποβάλλεται έντυπο αίτησης συνοδευόμενο από τις απαιτούμενες βεβαιώσεις εντός τριών μηνών, ενώ για τη χορήγηση επιδόματος για έξοδα κηδείας το σχετικό έντυπο αίτησης και οι απαιτούμενες βεβαιώσεις πρέπει να υποβάλλονται εντός ενός έτους.

Τα δικαιώματά σας για παροχές επιζώντων όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Οι κανόνες που ισχύουν για τις συντάξεις επιζώντων συζύγων ή ορφανών τέκνων και για τα επιδόματα θανάτου είναι συνήθως οι ίδιοι με εκείνους που ισχύουν για τις συντάξεις αναπηρίας και γήρατος (βλ. κεφάλαια V και VI). Συγκεκριμένα, οι συντάξεις επιζώντων και τα επιδόματα θανάτου πρέπει να καταβάλλονται χωρίς μειώσεις, τροποποιήσεις ή αναστολές ανεξάρτητα του τόπου κατοικίας του επιζώντος/ώσας συζύγου στην Ευρωπαϊκή Ένωση, στην Ισλανδία, στο Λιχτενστάιν, στη Νορβηγία ή στην Ελβετία*.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Κεφάλαιο VIII: Παροχές για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες

Πότε δικαιούστε παροχές για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες;

Οι αποζημιώσεις για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες είναι οι ακόλουθες:

Προσωρινή αναπηρία (αποζημίωση ατυχήματος)

Η παροχή λόγω προσωρινής ανικανότητας καταβάλλεται σε κάθε μισθωτό ο οποίος καθίσταται ανάικος προς εργασία λόγω εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθένειας, για μέγιστο διάστημα 12 μηνών από την ημερομηνία πρόκλησης του ατυχήματος ή εκδήλωσης της ασθένειας.

Επίδομα αναπηρίας

Το επίδομα αναπηρίας καταβάλλεται σε κάθε μισθωτό ο οποίος, λόγω επαγγελματικού ατυχήματος, έχει υποστεί απώλεια των σωματικών ή νοητικών του ικανοτήτων σε ποσοστό 10% τουλάχιστον, με εξαίρεση την περίπτωση των πνευμονοκονιάσεων για τις οποίες καταβάλλεται αποζημίωση για ποσοστό τουλάχιστον 1%.

Το επίδομα αναπηρίας μπορεί να έχει τη μορφή κατ' αποκοπή αποζημίωσης ή σύνταξης, ανάλογα με τον βαθμό αναπηρίας. Η κατ' αποκοπή αποζημίωση καταβάλλεται για ποσοστό αναπηρίας από 10 ως 19% και η σύνταξη για ποσοστό αναπηρίας άνω του 20% (κανένα επίδομα δεν καταβάλλεται για ποσοστό αναπηρίας κάτω του 10%).

Παροχές θανάτου

Η παροχή θανάτου καταβάλλεται στους επιζώντες μισθωτού ο οποίος απεβίωσε εξαιτίας επαγγελματικού ατυχήματος. Η παροχή περιλαμβάνει τη σύνταξη χηρείας, την παροχή ορφανού τέκνου και το γονικό επίδομα.

Τι καλύπτεται;

Η παροχή για προσωρινή ανικανότητα (αποζημίωση ατυχήματος) ισούται με την αποζημίωση ασθενείας. Ωστόσο, η ελάχιστη παροχή που καταβάλλεται στα άτομα με αποδοχές χαμηλότερες από τις βασικές ασφαλιστές αποδοχές ισούται με τις ασφαλιστές αποδοχές.

Η σύνταξη αναπηρίας αποτελείται από τη βασική και τη συμπληρωματική σύνταξη και καταβάλλεται ως ακολούθως:

- η βασική εβδομαδιαία σύνταξη αναπηρίας που καταβάλλεται για αναπηρία 100% αντιστοιχεί στο 60% των εβδομαδιαίων βασικών ασφαλιστέων αποδοχών, και αυξάνεται στο 80%, 90% και 100% αναλόγως με το εάν υπάρχουν ένα, δύο ή τρία εξαρτώμενα άτομα,
- η εβδομαδιαία συμπληρωματική σύνταξη αντιστοιχεί στο 60% της εβδομαδιαίας αξίας του ετήσιου μέσου όρου των πόντων ασφάλισης στην πραγματική και εξομοιούμενη συμπληρωματική ασφάλιση κατά το διάστημα που αρχίζει την πρώτη ημέρα του δεύτερου έτους που προηγείται του έτους πρόκλησης του ατυχήματος και τελειώνει την ημέρα πρόκλησης του ατυχήματος. Η σύνταξη αναπηρίας που καταβάλλεται για ποσοστό αναπηρίας κάτω του 100% είναι ανάλογη του εν λόγω ποσοστού. Πάντως, εάν η αναπηρία καθιστά τον ενδιαφερόμενο μόνιμα ανάικος προς εργασία, το ποσοστό της σύνταξης αναπηρίας αυξάνεται αναλόγως στο 75%, 85% και 100% όπως στην περίπτωση της σύνταξης λόγω μόνιμης αναπηρίας.

Προβλέπεται επίδομα διαρκούς περίθαλψης προς τους δικαιούχους σύνταξης αναπηρίας που χρήζουν διαρκούς περίθαλψης. Ισούται με το 55% της βασικής σύνταξης αναπηρίας για ολική αναπηρία(100%). Το μηνιαίο επίδομα για το 2011 ανέρχεται στα 220,51 ευρώ.

Το επίδομα αναπηρίας ισούται με το 7πλάσιο του ετήσιου ποσού της σύνταξης αναπηρίας για ολική αναπηρία (χωρίς αύξηση για εξαρτώμενα άτομα), πολλαπλασιαζόμενο επί του ποσοστού του βαθμού αναπηρίας. Ένα παράδειγμα επιδόματος αναπηρίας με βαθμό αναπηρίας 10% για το 2011 είναι το εξής: 400,92 ευρώ*13 (ετήσιο ποσό)*7*10% = 3.648,37 ευρώ.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση σε παροχές εργατικού ατυχήματος και επαγγελματικών ασθενειών;

Για τη χορήγηση του επιδόματος για έξοδα κηδείας πρέπει να υποβάλλεται έντυπο αίτησης συνοδευόμενο από τις απαιτούμενες βεβαιώσεις εντός ενός έτους.

Το δικαίωμά σας σε παροχές εργατικού ατυχήματος και επαγγελματικών ασθενειών όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Οι διατάξεις της ΕΕ σχετικά με τις παροχές για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες μοιάζουν πολύ με τις διατάξεις για τα παροχές ασθένειας (βλ. ενότητες II και III). Για την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως και για την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία και την Ελβετία, εάν κατοικείτε μόνιμα ή προσωρινά σε χώρα άλλη από εκείνη στην οποία είστε ασφαλισμένοι για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες, δικαιούστε συνήθως, σε περίπτωση εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθένειας, υγειονομική περίθαλψη στη χώρα αυτή. Οι παροχές σε χρήμα καταβάλλονται συνήθως από τον οργανισμό στον οποίο είστε ασφαλισμένοι, ακόμη και αν κατοικείτε μόνιμα ή προσωρινά σε άλλη χώρα.*

Όταν πρέπει να πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις για να δικαιούστε παροχές για εργατικά ατυχήματα ή επαγγελματικές ασθένειες, ο φορέας στον οποίο είστε ασφαλισμένοι πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις περιόδους ασφάλισης, διαμονής ή απασχόλησης που έχετε συμπληρώσει βάσει της νομοθεσίας άλλης χώρας της ΕΕ, καθώς και της Ισλανδίας, του Λιχτενστάιν, της Νορβηγίας ή της Ελβετίας. Διασφαλίζεται έτσι ότι οι εργαζόμενοι δεν χάνουν την ασφαλιστική τους κάλυψη όταν αλλάζουν εργασία ή εγκαθίστανται σε άλλο κράτος.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Κεφάλαιο ΙΧ: Οικογενειακά επιδόματα

Πότε δικαιούστε οικογενειακά επιδόματα;

Κάθε οικογένεια της οποίας ο τόπος συνήθους κατοικίας βρίσκεται στην Κύπρο και η οποία έχει τουλάχιστον ένα τέκνο δικαιούται βασική παροχή, υπό τον όρο ότι τα μέλη της μένουν όλα μαζί.

Οι οικογένειες των οποίων τα μη παντρεμένα τέκνα κατοικούν στην οικογενειακή εστία δικαιούνται παροχή στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- μέχρι την ηλικία των 18 ετών
- από 18 ως 25 ετών κατά τη διάρκεια της θητείας στην Εθνοφρουρά και κατά την παρακολούθηση σπουδών πλήρους φοίτησης
- από 18 ως 23 ετών για γυναίκες που παρακολουθούν σπουδές πλήρους φοίτησης
- ανεξαρτήτως ηλικίας, υπό τον όρο ότι είναι ανίκανα να καλύψουν τις ανάγκες τους λόγω σωματικής ή νοητικής αναπηρίας.

Συμπληρωματική παροχή καταβάλλεται επίσης στις οικογένειες βάσει των ακαθάριστων εισοδημάτων τους.

Τι καλύπτεται;

Για οικογένειες με ένα τέκνο, η βασική παροχή είναι 421,29 ευρώ τον χρόνο. Συμπληρωματική παροχή ύψους 105,33 ευρώ τον χρόνο καταβάλλεται σε οικογένειες με ετήσιο εισόδημα έως 19.500 ευρώ, ενώ συμπληρωματική παροχή ύψους 52,67 ευρώ τον χρόνο καταβάλλεται σε οικογένειες με ετήσιο εισόδημα από 19.500 έως 39.000 ευρώ.

Οικογένειες με δύο τέκνα λαμβάνουν βασική παροχή ύψους 842,61 ευρώ τον χρόνο. Συμπληρωματική παροχή ύψους 421,29 ευρώ τον χρόνο καταβάλλεται σε οικογένειες με ετήσιο εισόδημα έως 19.500 ευρώ. Οικογένειες με ετήσιο εισόδημα από 19.500 έως 39.000 ευρώ λαμβάνουν επιπλέον 315,97 ευρώ τον χρόνο.

Οικογένειες με τρία τέκνα λαμβάνουν βασική παροχή ύψους 70,21 ευρώ ανά τέκνο και ανά μήνα. Επιπλέον, λαμβάνουν συμπληρωματική παροχή ύψους 26,33 ευρώ ανά τέκνο και ανά μήνα εάν το ετήσιο εισόδημά τους δεν υπερβαίνει τα 19.500 ευρώ, και παροχή ύψους 21,94 ευρώ ανά τέκνο και ανά μήνα εάν το ετήσιο εισόδημά τους κυμαίνεται από 19.500 έως 39.000 ευρώ.

Οικογένειες με τέσσερα ή περισσότερα τέκνα λαμβάνουν βασική παροχή ύψους 115,86 ευρώ ανά τέκνο και ανά μήνα. Η συμπληρωματική παροχή σε αυτήν την περίπτωση ανέρχεται σε 39,00 ευρώ ανά τέκνο και ανά μήνα για οικογένειες με ετήσιο εισόδημα ως 19.500 ευρώ, και σε 24,14 ευρώ ανά τέκνο και ανά μήνα για οικογένειες με ετήσιο εισόδημα μεταξύ 19.500 και 39.000 ευρώ.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στα οικογενειακά επιδόματα;

Για να λάβει το βασικό επίδομα τέκνου, η οικογένεια οφείλει να υποβάλει αίτηση, η οποία ισχύει για κάθε τέκνο κάτω των 18 ετών, μέσα σε τρεις μήνες από τη γέννηση του τέκνου ή μετά τη γένεση του δικαιώματος. Οι φοιτητές και οι στρατιώτες άνω των 18 ετών οφείλουν να υποβάλλουν τα αναγκαία έγγραφα. Για το πρόσθετο επίδομα τέκνου, η οικογένεια οφείλει να υποβάλλει αίτηση κάθε χρόνο.

Το επίδομα τέκνου καταβάλλεται κάθε μήνα στις οικογένειες με τρία ή περισσότερα τέκνα και κάθε χρόνο στο τέλος του έτους στις οικογένειες με ένα ή περισσότερα τέκνα. Το ποσοστό του επιδόματος εξαρτάται από τον αριθμό των τέκνων ανά οικογένεια.

Το δικαίωμά σας σε οικογενειακά επιδόματα όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Τα χαρακτηριστικά και το ύψος των οικογενειακών επιδομάτων ποικίλουν σημαντικά από το ένα κράτος στο άλλο.* Είναι επομένως σημαντικό να γνωρίζετε ποιο κράτος είναι υπεύθυνο να σας χορηγεί τα επιδόματα αυτά και ποιες προϋποθέσεις πρέπει να πληρούνται. Οι γενικές αρχές για τον προσδιορισμό της σχετικής νομοθεσίας διατίθενται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=849&langId=el>.

Η χώρα που είναι υπεύθυνη για την καταβολή των οικογενειακών επιδομάτων πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις περιόδους ασφάλισης που έχετε συμπληρώσει βάσει της νομοθεσίας άλλης χώρας της ΕΕ, καθώς και της Ισλανδίας, του Λιχτενστάιν, της Νορβηγίας ή της Ελβετίας, εάν αυτό είναι απαραίτητο ώστε να πληρούνται οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση του επιδόματος.

Εάν μια οικογένεια δικαιούται επιδόματα βάσει της νομοθεσίας περισσότερων της μίας χωρών, λαμβάνει κατά κανόνα τα υψηλότερα ποσά των παροχών που προβλέπονται βάσει της νομοθεσίας μίας από τις χώρες αυτές. Με άλλα λόγια, η οικογένεια αντιμετωπίζεται ωσάν όλα τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα να διέμεναν και να ήταν ασφαλισμένα στη χώρα με την ευνοϊκότερη νομοθεσία.

Τα οικογενειακά επιδόματα δεν μπορούν να καταβάλλονται εις διπλούν για την ίδια περίοδο και για το ίδιο μέλος της οικογένειας. Υπάρχουν κανόνες προτεραιότητας σύμφωνα με τους οποίους προβλέπεται η αναστολή των επιδομάτων από μία χώρα μέχρι του ποσού εκείνων που καταβάλλονται από τη χώρα που είναι κατά βάση αρμόδια για την καταβολή τους.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Κεφάλαιο X: Ανεργία

Πότε δικαιούστε παροχές ανεργίας;

Το επίδομα ανεργίας καταβάλλεται στους μισθωτούς 16 έως 63 ετών που τελούν υπό κατάσταση ακούσιας ανεργίας. Όσοι δεν πληρούν τις προϋποθέσεις ασφάλισης για την απόκτηση σύνταξης γήρατος στην ηλικία των 63 ετών δικαιούνται παροχή μέχρι την απαιτούμενη ημερομηνία, αλλά ποτέ μετά την ηλικία των 65 ετών. Οι μη μισθωτοί εργαζόμενοι δεν δικαιούνται επίδομα ανεργίας.

Ο αιτών πρέπει να πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις ασφάλισης:

- να έχει τουλάχιστον 26 εβδομάδες ασφάλισης και, μέχρι την ημερομηνία έναρξης της περιόδου ανεργίας, να έχει καταβάλει εισφορές βασικής ασφάλισης τουλάχιστον ίσες με το 26πλάσιο του εβδομαδιαίου ποσού των βασικών ασφαλιστέων αποδοχών (0,50 πόντο ασφάλισης), και
- να έχει καταβάλει ή να του έχουν αναγνωρισθεί ασφαλιστικές εισφορές κατά το σχετικό έτος ασφάλισης τουλάχιστον ίσες με το 20πλάσιο του εβδομαδιαίου ποσού των βασικών ασφαλιστέων αποδοχών (0,39 πόντο ασφάλισης).

Για να λάβει εκ νέου κάποια παροχή (μετά τη λήξη του δικαιώματος), ο ενδιαφερόμενος οφείλει να έχει καταβάλει εισφορές επί των αποδοχών του τουλάχιστον ίσες με το 26πλάσιο του εβδομαδιαίου ποσού των βασικών ασφαλιστέων αποδοχών (0,50 πόντο ασφάλισης) μετά την ημερομηνία λήξης του δικαιώματος. Επίσης, πρέπει να έχει παρέλθει περίοδος 26 εβδομάδων εργασίας από την ημερομηνία λήξης του δικαιώματος.

Τα άτομα άνω των 60 ετών που δεν λαμβάνουν σύνταξη σε επαγγελματικό πλαίσιο ούτε κατ' αποκοπή ποσό από κάποιο ταμείο πρόνοιας δικαιούνται εκ νέου το επίδομα ανεργίας μετά τη λήξη των δικαιωμάτων τους υπό τις ίδιες προϋποθέσεις που ισχύουν για την παροχή ασθένειας (13 εβδομάδες εργασίας αντί 26 από την ημερομηνία λήξης των δικαιωμάτων).

Τι καλύπτεται;

Η περίοδος καταβολής του επιδόματος ανεργίας δεν υπερβαίνει τις 156 ημέρες για κάθε περίοδο ανεργίας.

Το εβδομαδιαίο ποσοστό του επιδόματος ανεργίας είναι ίδιο με το ποσοστό της παροχής ασθένειας και υπολογίζεται με τον ίδιο τρόπο. Αντιστοιχεί στο 60% της εβδομαδιαίας αξίας του πόντου ασφάλισης στη βασική ασφάλιση για το σχετικό έτος ασφάλισης και αυξάνεται στο 80%, 90% και 100% αναλόγως με το εάν υπάρχουν ένα, δύο ή τρία εξαρτώμενα άτομα (ανώτατο όριο: τρία εξαρτώμενα άτομα) συν 50% της εβδομαδιαίας αξίας του πόντου ασφάλισης στη συμπληρωματική ασφάλιση για το σχετικό έτος ασφάλισης εντός του ορίου των εβδομαδιαίων βασικών ασφαλιστέων αποδοχών. Ο σύζυγος (ανεξαρτήτως φύλου) θεωρείται ως εξαρτώμενος εάν λαμβάνει μισθό ή παροχή μικρότερης αξίας από την προσαύξηση για εξαρτώμενο άτομο. Σε περίπτωση που και οι δύο σύζυγοι δικαιούνται παροχή για το ίδιο χρονικό διάστημα, η προσαύξηση για τα εξαρτώμενα άτομα καταβάλλεται μόνο στον σύζυγο που δικαιούται τη μεγαλύτερη ποσοστιαία προσαύξηση του επιδόματος.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στις παροχές ανεργίας;

Για να μπορείτε να υποβάλετε αίτηση για τη συγκεκριμένη παροχή πρέπει να είστε εγγεγραμμένος ως αναζητών εργασία στην τοπική υπηρεσία απασχόλησης καθώς και στο τοπικό γραφείο των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Ο χρόνος αναμονής είναι τρεις

ημέρες και στην περίπτωση ατόμων που εργάζονται στο εξωτερικό για λογαριασμό κύπριου εργοδότη, ο χρόνος αναμονής είναι 30 ημέρες.

Το δικαίωμά σας σε παροχές ανεργίας όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Αρμόδιο για τη χορήγηση παροχών ανεργίας είναι συνήθως το κράτος μέλος στο οποίο απασχολείστε. Ειδικές διατάξεις ισχύουν για τους μεθοριακούς εργαζόμενους και άλλους διασυνοριακούς εργαζόμενους, οι οποίοι έχουν διατηρήσει τον τόπο κατοικίας τους σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο στο οποίο εργάζονται.

Περίοδοι ασφάλισης ή απασχόλησης που έχουν συμπληρωθεί σε άλλες χώρες της ΕΕ, καθώς και στην Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία ή την Ελβετία, ενδέχεται να χρησιμοποιηθούν ώστε να πληρούνται οι προϋποθέσεις χορήγησης.

Εάν θέλετε να αναζητήσετε εργασία σε άλλη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία ή την Ελβετία, μπορείτε υπό ορισμένες προϋποθέσεις να εξαγάγετε τις παροχές αυτές για ορισμένο χρονικό διάστημα.*

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Κεφάλαιο XI: Ελάχιστοι πόροι διαβίωσης

Πότε δικαιούστε επίδομα λόγω ελάχιστων πόρων διαβίωσης;

Νόμος περί δημόσιων βοηθημάτων και υπηρεσιών

Ο συγκεκριμένος νόμος αποσκοπεί στη διασφάλιση ενός κοινωνικά αποδεκτού ελάχιστου βιοτικού επιπέδου για τα πρόσωπα (και τις οικογένειες) που διαμένουν νόμιμα στη Δημοκρατία της Κύπρου, εφόσον πληρούνται τα σχετικά κριτήρια επιλεξιμότητας. Ειδικότερα, οποιοδήποτε πρόσωπο του οποίου το εισόδημα και οι λοιποί οικονομικοί πόροι δεν επαρκούν για την κάλυψη των βασικών και ειδικών του αναγκών, όπως αυτές ορίζονται από τη νομοθεσία, δύναται να ζητήσει δημόσιο βοήθημα, το οποίο παρέχεται υπό μορφή χρηματικής στήριξης ή/και υπηρεσιών.

Το δικαίωμα στις σχετικές παροχές είναι ονομαστικό και αναγνωρίζεται στον αιτούντα εφόσον πληρούνται όλες οι προβλεπόμενες από τον νόμο προϋποθέσεις.

Το εν λόγω καθεστώς είναι μη ανταποδοτικό καθώς δεν συνδέεται με τις εισφορές που καταβάλλονται από τους εργοδότες, τους εργαζόμενους ή τους ασφαλισμένους.

Νόμος περί χορήγησης κοινωνικής σύνταξης

Ο συγκεκριμένος νόμος αποσκοπεί στη διασφάλιση ελάχιστου εισοδήματος σε όσους κατοικούν στην Κύπρο, έχουν συμπληρώσει την ηλικία των 65 ετών, δεν δικαιούνται σύνταξη ή άλλο συναφές εισόδημα οποιασδήποτε προέλευσης και πληρούν τους όρους διαμονής που προβλέπει ο νόμος. Οι όροι αυτοί είναι:

- να έχει διαμείνει ο αιτών νόμιμα στην Κύπρο για διάστημα 20 τουλάχιστον ετών από την ημερομηνία κατά την οποία συμπλήρωσε την ηλικία των 40 ετών ή
- να έχει διαμείνει ο αιτών νόμιμα στην Κύπρο για διάστημα 35 ετών τουλάχιστον από την ημερομηνία κατά την οποία συμπλήρωσε την ηλικία των 18 ετών.

Σύμφωνα με την αρχή του συνυπολογισμού, ο αρμόδιος φορέας πρέπει να λαμβάνει υπόψη του τις περιόδους διαμονής των αιτούντων, με βάση τη νομοθεσία σε άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η κοινωνική σύνταξη δεν εξάγεται.

Καθεστώς στήριξης νοικοκυριών συνταξιούχων με χαμηλά εισοδήματα

Πρόκειται για καθεστώς παροχών σε χρήμα το οποίο απευθύνεται σε νοικοκυριά συνταξιούχων, το οποίων το συνολικό ετήσιο εισόδημα βρίσκεται κάτω από το όριο της φτώχειας.

Επίδομα σοβαρής κινητικής αναπηρίας

Το επίδομα σοβαρής κινητικής αναπηρίας καταβάλλεται σε άτομα άνω των 12 ετών τα οποία πάσχουν από σοβαρή κινητική αναπηρία και κινούνται με αναπηρική καρέκλα, υπό τον όρο ότι η αναπηρία τους εμφανίστηκε σε ηλικία κάτω των 65 ετών.

Ειδική χορηγία για τυφλούς

Οι τυφλοί που κατοικούν μόνιμα στην Κύπρο δικαιούνται ειδική χορηγία υπό τον όρο ότι η οξύτητα της όρασής τους στον έναν ή τον άλλον οφθαλμό, έστω και με διορθωτικούς φακούς, δεν υπερβαίνει τα 6/60. Οι δικαιούχοι πρέπει να είναι μόνιμοι κάτοικοι της Κυπριακής Δημοκρατίας. Η χορηγία στόχο έχει να βοηθήσει τους δικαιούχους να αντιμετωπίσουν τις ιδιαίτερες ανάγκες που απορρέουν από την αναπηρία τους (π.χ. αγορά ειδικών βοηθημάτων, προσαρμογή της οικίας τους με σκοπό τη βελτίωση των συνθηκών ζωής τους).

Τι καλύπτεται;

Νόμος περί δημόσιων βοηθημάτων και υπηρεσιών

Χαρακτηριστικό στοιχείο του δημόσιου βοηθήματος είναι ότι λειτουργεί συμπληρωματικά, καθώς το ύψος του ποικίλλει ανάλογα με το εισόδημα του αιτούντος. Καθόσον αυξάνεται το εισόδημα του αιτούντος, μειώνεται το ποσό της παροχής ώστε να διασφαλίζεται ότι ο αποδέκτης συμμορφώνεται προς τις απαιτήσεις περί ελάχιστου εισοδήματος. Το συνολικό ποσό που λαμβάνει ο δικαιούχος εξαρτάται από τον αριθμό των εξαρτώμενων ατόμων, τις ειδικές ανάγκες (φροντίδα, ενοίκιο, ειδική διατροφή και ειδικές ανάγκες) και από το εισόδημα του αιτούντος.

Νόμος περί χορήγησης κοινωνικής σύνταξης

Ο νόμος περί χορήγησης κοινωνικής σύνταξης αποσκοπεί στη διασφάλιση σύνταξης για άτομα ηλικίας 65 ετών και άνω, τα οποία δεν δικαιούνται σύνταξη ή άλλη παρόμοια παροχή από οποιαδήποτε άλλη πηγή. Αν ο αιτών δικαιούται σύνταξη που προέρχεται από άλλη πηγή και είναι χαμηλότερη από την κοινωνική σύνταξη, δικαιούται να λαμβάνει τη διαφορά ανάμεσα στις δύο συντάξεις. Το ύψος της κοινωνικής σύνταξης είναι ίδιο για όλους τους δικαιούχους, ανέρχεται σε 325,24 ευρώ μηνιαίως και μπορεί να καταβάλλεται για χρονικό διάστημα συνολικής διάρκειας 13 μηνών.

Καθεστώς στήριξης νοικοκυριών συνταξιούχων με χαμηλά εισοδήματα

Το εν λόγω καθεστώς συμπληρώνει το εισόδημα νοικοκυριών συνταξιούχων μέχρι το ύψος του ορίου της φτώχειας. Το άθροισμα του ποσού της παροχής και του συνολικού εισοδήματος του νοικοκυριού δεν πρέπει να υπερβαίνει το συγκεκριμένο όριο. Για τον σκοπό αυτό συνυπολογίζεται το εισόδημα που συγκεντρώνουν όλα τα μέλη του νοικοκυριού, στα οποία συγκαταλέγονται οι σύζυγοι, τα τέκνα και οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο υπό την ίδια στέγη.

Επίδομα σοβαρής κινητικής αναπηρίας

Το ύψος του **επίδοματος σοβαρής κινητικής αναπηρίας** είναι ίδιο για όλους τους δικαιούχους και ανέρχεται σε 319 ευρώ μηνιαίως (αρμόδιο για την καταβολή του είναι το Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες).

Ειδική χορηγία για τυφλούς

Η **ειδική χορηγία για τυφλούς** ανέρχεται σε 3.588,24 ετησίως (σε 12 ισόποσες μηνιαίες δόσεις).

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στα επιδόματα λόγω ελάχιστων πόρων διαβίωσης;

Νόμος περί δημόσιων βοηθημάτων και υπηρεσιών

Ο νόμος περί δημοσίων βοηθημάτων εφαρμόζεται από τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας. Ο ενδιαφερόμενος μπορεί να υποβάλει αίτηση για χορήγηση δημόσιου βοηθήματος στα κατά τόπους γραφεία των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας. Η αίτηση εξετάζεται από τον αρμόδιο υπάλληλο των Υπηρεσιών, ο οποίος ελέγχει καταρχάς εάν η αίτηση έχει συμπληρωθεί σωστά και εάν έχουν υποβληθεί όλα τα απαραίτητα έγγραφα. Ο αιτών ενημερώνεται σε περίπτωση που η αίτηση δεν είναι πλήρης. Εάν η αίτηση είναι πλήρης, ο αρμόδιος υπάλληλος επισκέπτεται τον αιτούντα στην κατοικία του και διενεργεί κοινωνικοοικονομική ανάλυση της κατάστασης του αιτούντος και της οικογένειάς του, στην οποία περιγράφονται οι ανάγκες κ.λπ. Παράλληλα ο αρμόδιος υπάλληλος διερευνά την οικονομική κατάσταση του αιτούντος (μέσω πιστωτικών ιδρυμάτων, εθνικών μητρώων ακινήτων κ.λπ.) προκειμένου να επαληθεύσει την εγκυρότητά της. Εάν ο ενδιαφερόμενος βρίσκεται στη συγκεκριμένη κατάσταση λόγω ανεργίας και δεν συντρέχουν άλλες περιστάσεις (π.χ. προβλήματα υγείας), ο αιτών πρέπει να αποδείξει ότι αναζητά εργασία και

ότι είναι εγγεγραμμένος στο Τμήμα Εργασίας. Πριν από την τελική χορήγηση του δημόσιου βοηθήματος, ο αρμόδιος υπάλληλος ελέγχει επίσης εάν ο ενδιαφερόμενος λαμβάνει τυχόν παροχές κοινωνικής ασφάλισης, οι οποίες πρέπει να αφαιρούνται από το ποσό του δημόσιου βοηθήματος.

Νόμος περί χορήγησης κοινωνικής σύνταξης

Το καθεστώς των κοινωνικών συντάξεων διαχειρίζονται οι Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Οι ενδιαφερόμενοι πρέπει να συμπληρώσουν το σχετικό έντυπο αίτησης και να το υποβάλουν μαζί με τα αναγκαία δικαιολογητικά. Εάν η αίτηση γίνει δεκτή, αποστέλλεται στον δικαιούχο ετήσια βεβαίωση η οποία γεννά στον δικαιούχο την υποχρέωση να ενημερώνει τις Υπηρεσίες για οποιαδήποτε αλλαγή της κατάστασής του. Αρμόδια για την επεξεργασία των αιτήσεων είναι τα κατά τόπους και τα επαρχιακά γραφεία των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Καθεστώς στήριξης νοικοκυριών συνταξιούχων με χαμηλά εισοδήματα

Για την υπαγωγή στο καθεστώς στήριξης νοικοκυριών συνταξιούχων με χαμηλά εισοδήματα, ο ενδιαφερόμενος πρέπει να συμπληρώσει αίτηση η οποία υποβάλλεται μαζί με τις απαραίτητες βεβαιώσεις. Για τα νοικοκυριά που αποτελούνται από πρόσωπα ηλικίας κάτω των 70 ετών, η αίτηση πρέπει να υποβάλλεται κάθε χρόνο.

Επίδομα σοβαρής κινητικής αναπηρίας

Την καταβολή του επιδόματος ανικανότητας λόγω σοβαρής κινητικής αναπηρίας διαχειρίζεται το Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες του υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Ειδική χορηγία για τυφλούς

Η Υπηρεσία Χορηγιών και Επιδομάτων του υπουργείου Οικονομικών διαχειρίζεται τη νομοθεσία για την ειδική χορηγία για τυφλούς.

Το δικαίωμά σας σε επιδόματα λόγω ελάχιστων πόρων διαβίωσης όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Ο συντονισμός των κανόνων της ΕΕ αφορά μόνο την κοινωνική ασφάλιση και όχι τις παροχές κοινωνικής πρόνοιας.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

Κεφάλαιο XII: Μακροχρόνια περίθαλψη

Πότε δικαιούστε μακροχρόνια περίθαλψη;

Μακροχρόνια περίθαλψη δικαιούνται όλοι οι νομίμως διαμένοντες στην Κύπρο των οποίων οι πόροι δεν επαρκούν για την κάλυψη των ειδικών αναγκών περίθαλψης που αντιμετωπίζουν. Το σύστημα μακροχρόνιας περίθαλψης βασίζεται στο κριτήριο της ανάγκης και δεν είναι υποχρεωτικό. Μόνο τα άτομα που δικαιούνται δημόσιο βοήθημα δικαιούνται δωρεάν μακροχρόνια περίθαλψη (ήτοι ηλικιωμένοι, άτομα με αναπηρία, δυσλειτουργικές οικογένειες). Για το επίδομα αυτό δεν απαιτείται ελάχιστη περίοδος ασφάλισης. Κατά την αξιολόγηση της ανάγκης για φροντίδα λαμβάνονται υπόψη οι ατομικές ανάγκες του αιτούντος, ενώ ο αρμόδιος υπάλληλος της πρόνοιας σχεδιάζει και αναπτύσσει ατομικό σχέδιο φροντίδας (π.χ. τύπος φροντίδας, συχνότητα) σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία.

Κατά την αξιολόγηση της ανάγκης για φροντίδα του αιτούντος λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα στοιχεία:

- ο βαθμός αναπηρίας και λειτουργικότητας, ήτοι η ικανότητα του αιτούντος να καλύπτει τις προσωπικές του ανάγκες (προσωπική υγιεινή, καθαριότητα σπιτιού, μαγείρεμα, επισκέψεις σε ιατρούς, κ.λπ.),
- η ύπαρξη ή όχι οικογενειακού δικτύου,
- η επιλογή του αιτούντα για τον τύπο φροντίδας που χρειάζεται.

Η συχνότητα επαναξιολόγησης εξαρτάται από τις ιδιαίτερες ανάγκες των δικαιούχων. Ο υπάλληλος της πρόνοιας που είναι αρμόδιος για την επαναξιολόγηση λαμβάνει υπόψη του την ιδιαίτερη κατάσταση κάθε δικαιούχου, τις ιατρικές γνωματεύσεις και τη συχνότητα των απαιτούμενων υπηρεσιών.

Δεν χορηγείται δημόσιο βοήθημα στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- σε περίπτωση που υπάρχουν περιουσιακά στοιχεία ή καταθέσεις που υπερβαίνουν τα 3.417 ευρώ για κάθε άτομο και τα 1.709 ευρώ για κάθε εξαρτώμενο άτομο. Όλα μαζί τα μέλη της οικογένειας δεν πρέπει να έχουν περιουσιακά στοιχεία ή καταθέσεις που να υπερβαίνουν συνολικά τα 8.543 ευρώ. Εξαιρείται η οικία του αιτούντος στην οποία διαμένει
- σε περίπτωση που ο αιτών έχει μεταβιβάσει σε άλλα άτομα περιουσιακά στοιχεία αξίας άνω των 17.086 ευρώ,
- σε περίπτωση που ο αιτών διαθέτει περιουσία πέραν της οικίας στην οποία διαμένει,
- σε περίπτωση που η οικία του αιτούντος μπορεί να χρησιμοποιηθεί κατά τρόπο που μπορεί να αυξήσει το εισόδημά του.

Εξαιρούνται ορισμένες κατηγορίες εισοδήματος και περιουσιακών στοιχείων.

Τι καλύπτεται;

Για τη μακροχρόνια περίθαλψη χορηγούνται παροχές τόσο σε είδος όσο και σε χρήμα. Ο αιτών μπορεί να επιλέξει τον τύπο της φροντίδας (σε χρήμα και/ή σε είδος) που χρειάζεται. Η συχνότητα της κατ' οίκον φροντίδας ή της ημερήσιας φροντίδας ή η ανάγκη για περίθαλψη σε κέντρο φροντίδας εξαρτάται από τις ανάγκες κάθε ατόμου. Οι υπηρεσίες φροντίδας, στις οποίες συγκαταλέγονται η κατ' οίκον φροντίδα, η ημερήσια φροντίδα, η περίθαλψη σε

κέντρο φροντίδας και η τηλε-φροντίδα, παρέχονται από το κράτος, από μη κυβερνητικούς φορείς, αλλά και από τον ιδιωτικό τομέα (ιδιωτικές επιχειρήσεις κερδοσκοπικού χαρακτήρα).

Η μη επαγγελματική φροντίδα παρέχεται κατά κύριο λόγο από συζύγους/συντρόφους, άλλα μέλη του νοικοκυριού, συγγενείς και γείτονες. Προβλέπεται η (μερική ή ολική) αποζημίωση των ιδιωτικών κατ' οίκον φροντιστών (συμπεριλαμβανομένων των μελών της οικογένειας) από το κράτος. Στην περίπτωση μη επαγγελματιών φροντιστών, υπογράφεται σύμβαση μεταξύ των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας, του ατόμου που χρήζει βοήθειας και του φροντιστή.

Άλλη κατηγορία είναι οι «κατ' οίκον βοηθοί». Κατ' οίκον βοηθός μπορεί να είναι οποιοσδήποτε διαμένει νόμιμα στην Κύπρο. Οι περισσότεροι κατ' οίκον βοηθοί είναι υπήκοοι τρίτων χωρών. Οι κατ' οίκον βοηθοί υπογράφουν σύμβαση εργασίας με το άτομο που χρήζει κατ' οίκον φροντίδας. Τον μισθό και τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης καταβάλλουν οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, όμως η σύμβαση υπογράφεται μεταξύ του κατ' οίκον βοηθού και του ενδιαφερόμενου.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στη μακροχρόνια περίθαλψη;

Η Κύπρος δεν διαθέτει ξεχωριστό καθεστώς μακροχρόνιας περίθαλψης. Η μακροχρόνια περίθαλψη οργανώνεται κεντρικά από τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας. Οι σχετικές υπηρεσίες παρέχονται μέσω έξι Επαρχιακών Γραφείων Ευημερίας σε ολόκληρη την Κύπρο. Διέπονται από τη νομοθεσία περί δημόσιων βοηθημάτων και υπηρεσιών και βασίζονται στη φιλοσοφία της κοινωνικής πρόνοιας (δικαίωμα βάσει ανάγκης). Η μακροχρόνια περίθαλψη χρηματοδοτείται από τον κρατικό προϋπολογισμό. Προγράμματα μακροχρόνιας περίθαλψης εφαρμόζονται επίσης σε τοπικό επίπεδο από μη κυβερνητικές οργανώσεις.

Το δικαίωμά σας σε μακροχρόνια περίθαλψη όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Οι παροχές μακροχρόνιας περίθαλψης υπάγονται επίσης στους κανόνες της ΕΕ για τον συντονισμό της κοινωνικής ασφάλισης, όπως οι παροχές ασθενείας. Οι παροχές μακροχρόνιας περίθαλψης σε χρήμα καταβάλλονται σύμφωνα με τη νομοθεσία της χώρας στην οποία είστε ασφαλισμένοι, ανεξάρτητα από τη χώρα στην οποία διαμένετε προσωρινά ή μόνιμα.*

Οι παροχές μακροχρόνιας περίθαλψης σε είδος χορηγούνται σύμφωνα με τη νομοθεσία της χώρας στην οποία διαμένετε προσωρινά ή μόνιμα ωσάν να ήσαστε ασφαλισμένος στη χώρα αυτή.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Παράρτημα I: Χρήσιμες διευθύνσεις και χρήσιμοι δικτυακοί τόποι

Για ζητήματα κοινωνικής ασφάλισης που αφορούν περισσότερες από μία χώρες της ΕΕ, μπορείτε να αναζητήσετε τον φορέα με τον οποίο επιθυμείτε να επικοινωνήσετε στον κατάλογο φορέων που διατηρεί η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και διατίθεται στη διεύθυνση: <http://ec.europa.eu/social-security-directory>

Social Insurance Services

(Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων)

Κύρια έδρα

Λεωφόρος Βύρωνος 7

1465 Λευκωσία

<http://www.mlsi.gov.cy/sid>

Ηλ. ταχ.: sfloridou@sid.mlsi.gov.cy

apsara@sid.mlsi.gov.cy

Social Insurance Services

Τομέας Ευρωπαϊκής Ένωσης και Διεθνών Σχέσεων

Λεωφόρος Βύρωνος 7

1465 Λευκωσία

Κύπρος

Τηλ.: +357 22401809 or +357 22401670

Φαξ +357 22401664

Ηλ. ταχ.: interrel@sid.mlsi.gov.cy

<http://www.mlsi.gov.cy/sid>

Social Welfare Services

(Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας)

Προδρόμου 63

1468 Λευκωσία

<http://www.mlsi.gov.cy/sws>

Ηλ. ταχ.: gantoniou@sws.mlsi.gov.cy

Department for Social Inclusion of Persons with Disabilities

(Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες)

1430 Λευκωσία

<http://www.mlsi.gov.cy/dsid>

Ηλ. ταχ.: mfiti@dsid.mlsi.gov.cy

Grants and Benefits Service

(Υπηρεσία Χορηγιών και Επιδομάτων)

1489 Λευκωσία

<http://www.mof.gov.cy>

Ηλ. ταχ.: grants@mof.gov.cy

Υπουργείο Υγείας

Μάρκου Δράκου 10

1040 Λευκωσία

<http://www.moh.gov.cy>

Ηλ. ταχ.: emakrigiorgi@moh.gov.cy

Υπουργείο Υγείας
Τομέας κίνησης ασθενών
Μάρκου Δράκου 10,
1448 Λευκωσία
Κύπρος
Τηλ.: +357 2240 020-7, +357 2230 535-4, +357 2240 019-6
Φαξ +357 2230 534 -6
Ηλ. ταχ.: tpieri@moh.gov.cy
www.moh.gov.cy

Υπουργείο Οικονομικών
Υπηρεσία Χορηγιών και Επιδομάτων
1489 Λευκωσία
Κύπρος
Τηλ.: +357 2280 400-0, +357 2280 405-0, +357 2280 405-4, +357 2280 402-0
Φαξ +357 2266 805 -6
Ηλ. ταχ.: grants@mof.gov.cy
www.mof.gov.cy

Παράρτημα II: Ειδικές μη ανταποδοτικού χαρακτήρα παροχές σε χρήμα

Ορισμένες παροχές κοινωνικής ασφάλισης, οι λεγόμενες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα¹, παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου. Οι παροχές αυτές σε χρήμα δεν μπορούν επομένως να «εξάγονται» σε περίπτωση εγκατάστασής σας σε άλλη χώρα της Ευρώπης, ακόμη και αν εξακολουθείτε να είστε ασφαλισμένος στην Κύπρο.

Οι ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές για την Κύπρο είναι οι ακόλουθες:

- Κοινωνική σύνταξη (νόμος περί κοινωνικής σύνταξης του 1995 (νόμος 25(Ι)/95), όπως τροποποιήθηκε),
- Επίδομα ανικανότητας λόγω σοβαρής κινητικής αναπηρίας (αποφάσεις Υπουργικού Συμβουλίου αριθ. 38210 της 16ης Οκτωβρίου 1992, 41370 της 1ης Αυγούστου 1994, 46183 της 11ης Ιουνίου 1997 και 53675 της 16ης Μαΐου 2001),
- Ειδική χορηγία για τυφλούς (νόμος περί ειδικών χορηγιών του 1996 (νόμος 77(Ι)/96), όπως τροποποιήθηκε).

¹ Βλ. παράρτημα Χ του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 988/2009.